

edícia - ĽUDOVÉ PIESNE REGIÓNOV SLOVENSKA / Abov a Zemplín

Jana Ambrózová - Jozef Hrušovský - Milan Rendoš

Abov a Zemplín

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

Centrum pro výzkum
lidovou kulturu

Abov a Zemplín

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

Jana Ambrózová
Jozef Hrušovský
Milan Rendoš

Národné osvetové centrum
Koordináčne centrum
tradičnej ľudovej kultúry
Bratislava 2009

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
zaradilo túto publikáciu
do zoznamu odporúčaných učebných pomôcok
pre základné školy, stredné školy,
mimoškolskú činnosť a iné širšie využitie.

Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru

Vydalo:

Národné osvetové centrum
ako svoju 2405. publikáciu
Bratislava 2009
1. vydanie

Supervízia edície: Jana Ambrózová

Autori textov:

Jana Ambrózová, Zuzana Beňušková, Jozef Hrušovský

Autori piesňovej časti:

Jozef Hrušovský, Milan Rendoš

Grafická úprava notových zápisov:

Jana Ambrózová, Matej Galgóci, Milan Veróny

Redaktorka: Stanislava Luptáková

Zodpovedný redaktor: Vladimír Kyseľ

Jazyková úprava: Hana Brunovská

Grafická úprava a návrh obálky:

akad. mal. Marta Balážiková

Zalomenie a príprava tlačových podkladov:

O + M, Ing. Oto Balážik

Tlač: Euro PRINT HALL, s.r.o.

ISBN 978-80-7121-322-2

Obsah

- 6 Úvod
- 8 Niekoľko slov o ľudovej piesni (J. Ambrózová)
- 15 Ľudová pieseň v regióne
  - 15 Abov (J. Ambrózová, Z. Beňušková)
  - 17 Zemplín (J. Hrušovský)
- 20 Použitá a odporúčaná literatúra
- 22 Vysvetlivky
- 23 Abecedný zoznam obcí podľa regiónov
- 23 Abecedný zoznam všetkých piesní
- 24 Obsah piesňovej časti
- 25 PIESNE – Abov
- 55 PIESNE – Zemplín

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

Kultúrne dedičstvo, hmotné i nehmotné, je súčasťou materiálneho a duchovného bohatstva Slovenskej republiky. Tradičná ľudová kultúra predstavuje tú jeho časť, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva. Vytvorili ju generácie príslušníkov slovenského národa, národnostných menšín a etnických skupín žijúcich na našom území. K multikultúrnej pestrosti prispeli aj regionálne rozdiely, ktoré sa utvárali v rôznych prírodných podmienkach, v odlišnom pracovnom zameraní a náboženskom vyznaní obyvateľov našej krajiny. Takáto kultúrna rozmanitosť je hodnotou, ktorú treba uchovať pre nasledujúce generácie.

Vláda Slovenskej republiky schválila v roku 2007 „Konceptiu starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru“. Konceptia nadväzuje na medzinárodné dokumenty z dielne UNESCO (Medzinárodná organizácia pre vedu, kultúru a vzdelanie pri OSN) a jej hlavným cieľom je komplexne a systémovo riešiť starostlivosť o tradičnú ľudovú kultúru. Medzi systémové kroky patrí – popri spracovaní inventarizácie tradičnej ľudovej kultúry, vytvorení jej centrálnej bázy údajov a pod. – aj sprístupňovanie tradičnej ľudovej kultúry prostredníctvom školskej výučby. V tejto súvislosti Ministerstvo školstva Slovenskej republiky schválilo a od školského roka 2009/2010 zaviedlo do štátneho vzdelávacieho programu prierezovú tému „Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra“.

Edícia „Ľudové piesne regiónov Slovenska“ je jedným z výsledkov realizácie spomínanej koncepcie a práce expertnej skupiny zriadenej pri Koordinačnom centre tradičnej ľudovej kultúry. Úlohou tejto skupiny bolo prostredníctvom vydavateľskej činnosti navrhnuť niekoľko titulov, ktoré majú podporiť vyučovanie prierezovej témy. Jeden z prvých predstavuje edícia, ktorú tvorí osem zborníkov ľudových piesní zostavených z piesňového repertoáru rôznych regiónov Slovenska. Na ich iniciovaní aj zostavení sa významne podieľala Katedra etnológie a etnomuzikológie Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Jej pedagógovia a absolventi tvoria viac ako polovicu autorského kolektívu.

Pod spoločný názov edície „Ľudové piesne regiónov Slovenska“ sú zahrnuté jednotlivé tituly, ktoré reprezentujú regióny, zastúpené v zborníkoch:

Záhorie a oblasť medzi Malými Karpatmi a Váhom

Myjavsko a Trenčiansko

Kysuce, Turiec, Orava a Liptov

Ponitrie a Tekov

Hont, Podpoľanie a Novohrad

Horehronie a Gemer-Malohont

Spiš a Šariš

Abov a Zemplín

Obsahová náplň jednotlivých zborníkov, resp. kapitol každého zborníka je priamo podriadená tomu, na aké účely a komu sú určené. Cieľovou skupinou sú predovšetkým pedagógovia a ich žiaci na základných a stredných školách (to však nevyklučuje okruh ďalších záujemcov). Tomu je prispôsobený nielen samotný výber piesní, ale aj vnútorná štruktúra a obsah jednotlivých častí každého zo zborníkov. Ako z ich názvov vyplýva, každý prezentuje piesňovú tradíciu niekoľkých kultúrnych regiónov. Spájanie viacerých regiónov do jedného zborníka nemá viesť čitateľa k tomu, aby začal vnímať združené regióny ako jeden kultúrno-geografický celok. Hoci v niektorých rovinách

tradičnej kultúry by sme medzi nimi určite našli viacero spoločných znakov, spomenutý postup bol motivovaný inými príčinami.

Keďže počet publikovateľných piesní je vždy do istej miery limitovaný, nebolo možné venovať v zborníku adekvátnu pozornosť všetkým obciam a mestám v danej oblasti. Autori sa snažili, aby vybrané piesne reprezentovali pestrý hudobný materiál a súčasne aby geograficky rovnomerne „pokryli“ daný región, resp. regióny. Pritom sa usilovali nezanedbať potreby pedagógov nižších stupňov vzdelávacieho systému a zaradiť do zborníkov aj tradičný detský piesňový repertoár, resp. pri výbere piesňového materiálu vo viacerých prípadoch uprednostnili nápevy s jednoduchšou hudobnou štruktúrou.

V snahe o účinnejšie využitie zborníkov v rámci vyučovacieho procesu bolo naším cieľom sprostredkovať čitateľovi prostredníctvom notových a textových zápisov čo najviac informácií o špecifikách piesňovej tradície danej geografickej oblasti. Texty piesní sú uvádzané v miestnych dialektoch a zapísané formou „píš, ako počuješ“. Preto sa z nich dajú vyčítať niektoré kľúčové osobitosti lokálnych nárečí. V niektorých prípadoch zachytávame v notových zápisoch viachlasné formy tradičného spevu, poukazujúc tak na ďalšiu dôležitú črtu folklórnej tradície niektorých slovenských kultúrnych regiónov.

Istá časť notových zápisov (prevažne tanečných piesní) obsahuje okrem iného aj grafické značky harmonického sprievodu. Jasne si uvedomujeme, že tú istú ľudovú pieseň možno harmonicky chápať viacerými spôsobmi. Výberom jedného z nich nemáme v úmysle poukázať na jeho nadradenosť voči ostatným spôsobom harmonizácie. Naším prvotným zámerom je uľahčiť situáciu tým čitateľom (pedagógom), ktorí majú záujem používať počas spevu piesne (resp. počas výučby) sprievodný hudobný nástroj. Ponúknutý spôsob harmonického riešenia hudobného sprievodu by mal byť len akousi pomôckou, ktorá sa môže v hernom procese rozvíjať či meniť.

Dôležitou časťou každého zborníka je textová časť, rozdelená do niekoľkých kapitol. Úvodné majú za cieľ uviesť aj menej zainteresovaného čitateľa do prostredia folklóru, prípadne do prostredia ľudovej piesne v širších kultúrno-spoločenských kontextoch. Až druhá kapitola sa svojím obsahom primárne zameriava na charakter piesňovej tradície v danom regióne, resp. regiónoch. Významnou časťou každého zborníka je kapitola s názvom Použitá a odporúčaná literatúra, v ktorej možno nájsť nielen odkazy na vhodné odborné publikácie, ale aj bibliografické údaje o piesňových zbierkach, v ktorých môže čitateľ objaviť ďalší potrebný piesňový materiál.

Pevne veríme, že zborníky venované ľudovým piesňam regiónov Slovenska si nájdu mnohých zvedavých čitateľov. Dúfame tiež, že im pomôžu zodpovedať veľa dôležitých otázok spojených so slovenským folklórom a ľudovou piesňou ako jednou z jeho najreprezentatívnejších foriem.

Ludová pieseň vo svetle základných atribútov folklóru

Termín *folklore* bol prvýkrát oficiálne použitý v polovici 19. storočia v Anglicku. Jeho význam sa však vtedy chápal pomerne široko. Naznačuje to aj preklad slov, ktoré tento termín tvoria (*folk* = ľud, *lore* = vedomosti, znalosti; *folklore* = vedomosti, znalosti ľudu). Jeho presný obsah sa v rámci vedných disciplín etnológie a folkloristiky celkom jasne obmedzil na niekoľko zložiek *tradičnej* (ľudovej) kultúry. Zjednodušene možno povedať, že v súčasnosti sa pod pojmom folklór chápu určité *umelecké prejavy*, tvorené, realizované a tradované charakteristickými spôsobmi v konkrétnom spoločenskom prostredí. V prípade spomenutej spoločenskej sféry išlo v našej geografickej oblasti predovšetkým o vidiecke spoločenstvo, reprezentované najmä roľníkmi, pastiermi a remeselníkmi, ktoré sa v určitom období súhrnne nazývalo teraz už nie veľmi aktuálnym termínom *ľud* (preto tiež pomenovanie *ľudová pieseň*, *ľudová kultúra*). Špecifické historicko-spoločenské okolnosti v jednotlivých geografických oblastiach podmienili charakter umeleckého cítenia, resp. myslenia miestneho spoločenstva natoľko, že sa, okrem iných kultúrnych javov, aj jednotlivé zložky folklóru vyvinuli do pomerne originálnych podôb. Folklór sa tak môže svojim charakterom líšiť podľa obce, regiónu, krajiny. Vďaka ich tradovaniu z generácie na generáciu, príp. vďaka iným spôsobom uchovávanía a šírenia sa nám niektoré folklórne prejavy, síce v relatívne obmedzenej miere, avšak predsa, zachovali až do dnešných čias.

Folklór je komplexný jav zahŕňajúci tri základné zložky: *hudobnú*, *tanečnú* a *slovesnú* (povesti, mýty, porekadlá, hádanky, rečňovanky a pod.). Toto rozde-

lenie je však v istom zmysle pracovné, pretože folklórny prejav neraz tvoria viaceré spomenuté umelecké formy. Tak ako ľudový tanec nemôže existovať bez hudby, ktorá ho sprevádza, tak sa tradičné divadlo, resp. dramatické prejavy (napr. betlehemska hra) nemôžu zaobísť bez slovnej ani bez hudobnej či tanečnej zložky. Je tiež pomerne ťažké zaradiť ľudovú pieseň výlučne do jednej zo spomenutých troch skupín. Z hľadiska melódie sa totiž vníma ako dôležitá forma *hudobného folklóru*, jej neoddeliteľná slovná zložka ju však zaraďuje aj medzi významné *slovesné* folklórne prejavy, preto sa pieseň skúma i z jazykového hľadiska.

Dôvod, pre ktorý sme v našej pracovnej definícii folklóru zdôraznili fakt, že sa tvorí, realizuje a traduje osobitými spôsobmi, je ten, že pri jeho hlbšom skúmaní nachádzame naozaj významné rozdiely, ktoré ho odlišujú povedzme od umeleckej kultúry historicky formovanej v prostredí vyšších sociálnych vrstiev, resp. v prípade hudobného folklóru – od vážnej, tzv. oficiálnej hudby. To, samozrejme, platí aj pre samotnú ľudovú pieseň. Počas niekoľkých desaťročí skúmania folklóru sa podarilo vyšpecifikovať zopár jeho základných vlastností, ktorými sa líši od foriem „vyššej“ umeleckej kultúry a ktoré charakterizujú jeho existenciu a povahu v prirodzenom, tradičnom prostredí. Ide predovšetkým o *anonymnosť tvorcu*, *ústnosť*, *variantnosť* a *funkčnosť*. Všetky tieto na prvý pohľad nezrozumiteľné, avšak významné pojmy si priblížime pomocou jednoduchých príkladov v nasledujúcich riadkoch. Ich pochopenie je kľúčom k objasneniu podstaty folklóru ako pevnej súčasť našej tradičnej kultúry.

A pretože táto knižka je venovaná najmä slovenskej ľudovej piesni, všetky spomenuté pojmy si vysvetlíme vo vzťahu k nej.

Pojem *anonymnosť tvorcu* znamená, že

takmer pri žiadnej ľudovej piesni nepoznáme jej autora. Poznanie autora piesne sa totiž pri jej spievaní nevnímalo ako niečo dôležité.¹ Okrem toho, keď sa napr. pozrieme na piesne, ktoré sa spievajú v určitej obci, nájdeme medzi nimi nielen také, ktoré majú s veľkou pravdepodobnosťou pôvod v danej lokalite, ale nemalú skupinu budú tvoriť aj také, ktoré prišli odinakiaľ, ktoré obyvatelia tejto obce v minulosti prebrali a spievajú dodnes. Niektoré piesne dokonca putovali nielen z dediny do dediny, ale aj z oblasti do oblasti či z krajiny do krajiny, a to prostredníctvom rôznych kolonizačných vln, sezónnych robotníkov, vojakov, remeselníkov a pod. Hneď ako sa istá neznáma pieseň uchádzajúca sa o miesto v miestnom repertoári ľuďom zapáčila (či už ich oslovil text, alebo jej melódia), obyvatelia ju prevzali a spievali pri vhodnej príležitosti.

Veľmi dôležitou vlastnosťou ľudovej piesne a folklórnych prejavov vôbec je ich *ústnosť*. Žiadny folklórny prejav sa jeho nositeľmi nefixoval do podoby písaného textu či notového zápisu. Hlavným spôsobom, ako sa folklórne javy šírili medzi ostatných alebo tradovali z generácie na generáciu, bolo *ústne podanie*. Ľudové piesne sa šírili vďaka prirodzeným speváckym príležitostiam, napr. pri spievaní pri domácich prácach, na lúkach, pri kosení či hrabaní, na páračkách, priadkach, na zábave pri muzike a pod. Tí, ktorí určitú pieseň miestneho repertoáru ešte nepoznali, sa ju počas spomenutých folklórnych príležitostí postupne naučili, pričom si aj podvedome osvojovali spôsoby, ako tú-ktorú pesničku spievať (napr. si osvojovali spôsob frážovania, spôsob samotnej tvorby tónu alebo to, ako a či vôbec spievať dru-

hý hlas a pod.). Takýmto *ústnym* tradovaním sa zachovával nielen miestny piesňový repertoár, ale aj samotný spôsob jeho interpretácie.

Už spomenutá *ústnosť* ako forma existencie piesne (folklóru) v jej tradičnom prostredí išla ruka v ruke s *variantnosťou* ako jednou z jej ďalších dôležitých vlastností. *Variantnosť* môžeme chápať dvoma spôsobmi. Po prvé, žiadna pieseň, ako už bolo povedané, nebola písomne fixovaná notovým zápisom. To dávalo spevákovi istý priestor na vlastný, tvorivý vklad v rámci jej interpretácie, a to priamo úmerne k jeho momentálnemu psychickému rozpoloženiu, speváckym schopnostiam alebo individuálnemu hudobnému číteniu. Táto skutočnosť často viedla k tomu, že tá istá pesnička nemusela mať rovnakú výslednú hudobnú podobu, či už ju zaspieval opätovne ten istý spevák, nehovoriac o prípade, keď ju nezávisle zaspievali rôzni interpreti. Zberatelia, ktorí chodili po dedinách a zapisovali ľudové piesne, sa neraz stretli so zaujímavým problémom. Hoci sa im podarilo zapísať určitú pesničku od istého speváka, druhý spevák z tej istej obce im už spomenutú pieseň zaspieval trochu pozmenenú (s pridanou melodickou ozdobou, príp. so zmeneným tónom). Práve takéto – takmer identické piesne – nazývame *piesňovými variantmi*.

Druhý spôsob chápania *variantnosti* ľudovej piesne súvisí okrem iného s jej geografickou migráciou. Ako sme už naznačili v jednom z predošlých odsekov, niektoré nápevy, texty piesní alebo dokonca celé ľudové piesne našli svoj domov vo viacerých obciach, regiónoch, ba dokonca v mnohých susedných krajinách. To znamená, že ľudová pesnička sa môže vysky-

¹ Pri niektorých piesňach ich autora poznáme. Typickým príkladom je František Hřebečka, známy pod pseudonymom Fanoš Mikulecký, ktorý vytvoril okolo stovky piesní vrátane, aj na Slovensku relatívne známej, piesne *Vínčko bílé*.

tovať vo viacerých miestnych hudobných kultúrach súčasne. Avšak práve vzhľadom na okolnosti jej putovania sa jej podoba mohla v určitých úrovniach pozmeniť (či už v úrovni textu, alebo hudobnej stránky). V takýchto prípadoch preto tiež hovoríme o existencii ľudovej piesne vo forme viacerých veľmi blízkych variantov.

Pri charakterizácii poslednej spomenutej vlastnosti folklóru, resp. ľudovej piesne – jej *funkčnosti* – možno začať pomerne zjednodušujúco tým, že nie vždy sa piesne spievali výlučne „len tak, pre potešenie“. Niektoré boli neoddeliteľnou súčasťou významných zvykov či obradov alebo boli tematikou ukotvenou v ich textoch pevne zviazané s konkrétnymi udalosťami či situáciami. Tesná *funkčná väzba* niektorých piesní s určitým obradom alebo zvykom mnohokrát tiež spôsobila práve to, že tieto piesne prežili dlhé obdobie premien miestneho repertoáru v hudobne nezmenenej podobe a zachovali sa až do dnešných čias (tak v niektorých obciach dodnes pretrvali napr. pesničky spojené so svadobným obradovým cyklom, vianočným obdobím a pod.).

V súvislosti s *funkčnosťou* piesní môžeme spomenúť aj prvé delenie piesní v tejto kapitole. Tým bude delenie piesní na *piesňové žánre*, pri ktorom sa neberie do úvahy ich hudobná stránka, ale výlučne ich *funkcia* v tradičnom prostredí. V takom prípade (vychádzajúc z členenia L. Dropovej) si za najvhodnejšie prvotné delenie určíme delenie piesní na dve základné skupiny, a to: ***funkčne viazané piesne,***
funkčne neviazané piesne.

Už sme istým spôsobom naznačili, že medzi *funkčne viazané piesne* patria ľudové nápevy, ktoré sú pevne späté s tradičnými zvykmi, obradmi či inými konkrétnymi udalosťami v živote vidieckeho spo-

ločenstva. V takom prípade možno na prvom mieste hovoriť o významnej skupine *piesní obradových*, viažucich sa buď na obrady tzv. kalendárneho cyklu (piesne spievané pri vynášaní Moreny, jánske piesne, vianočné koledy, dožinkové piesne a pod.), alebo na obrady rodinné (krstínové, svadobné piesne alebo pohrebne plače). Ďalšou žánrovou skupinou sú *piesne spojené s tradičnými prácami* (s prácou na lúkach: ženské *trávnice*, mužské kosecké piesne alebo s prácou v lese: drevorubačské, tzv. *rubárske* piesne a pod.). Za tretiu dôležitú žánrovú podskupinu možno považovať *piesne späté s určitými tancami* (špecifické piesne k pastierskemu tancu *odzemok*, k jeho „ženskému variantu“ – k *cipovičke*, k strofickému tancu *mojše* a pod.). Poslednou významnou žánrovou podskupinou *funkčne viazaných piesní* je skupina tzv. *detských piesní*, spätá s detskými hrami alebo reprezentovaná rečňovankami, riekankami či špecifickou skupinou ľudových piesní – uspávkami.

Druhá dôležitá skupina – *funkčne neviazané piesne* zahŕňa veľké množstvo nápevov, ktorých interpretácia spravidla nie je pevne spojená s obradom alebo špecifickou situáciou. Do tejto skupiny sa zaraďujú piesne rôznej hudobnej povahy, pričom za najdôležitejšie kritérium ich vnútorného rozdelenia sme zvolili *tematiku* obsiahnutú v ich textovej zložke. Medzi najvýznamnejšie žánrové podskupiny *funkčne neviazaných piesní* patria:

piesne ľúbostné (svojím obsahom sa dotýkajú problematiky ľúbostného či iného vzájomného vzťahu ľudí, spevák nimi vyjadruje žiaľ, sklamanie či radosť vyplývajúce z určitého medziľudského vzťahu a pod.);

piesne so zbojníckou tematikou (svojím textom približujú nielen aspekty života

zbojníkov, niektoré piesne sú svojimi textami priamo späté s tzv. *jánošíkovskou tradíciou*);

piesne zábavné a erotické (humornými či „korenistými“ textami pertraktujú rôzne životné situácie);

piesne vojenské (tematikou textov jasne odkazujú na rôzne stránky vojenského života, napr. hovoria o smútku z povinnosti nastúpenia do armády a pod.);

piesne späté s povolaniami (patria sem napr. piesne pltnícke, banícke, drotárske, mlynárske a pod.);

piesne vystáhovalecké (tematika textov jasne poukazuje na fenomén vystáhovalectva, spojený predovšetkým s odchodom za prácou do vzdialenejších krajín, ako napr. do Ameriky, Argentíny, na Dolnú zem a pod.).

Pri takomto spôsobe delenia piesní možno vytvoriť veľké množstvo ďalších podskupín, ktoré sa dokonca vo viacerých prípadoch prelínajú (napr. istá *ľúbostná pieseň* sa môže obsahom textu viazať aj na vojenský život, na moment rozlúčky zaľúbencov a následného odchodu mládenca do armády, čím pieseň môže tematicky spadať aj do skupiny *vojenských piesní*, alebo dokonca obradová pieseň viazaná na krstiny môže svojím pikantným a humorným textom patriť medzi *piesne zábavné a erotické* a pod.).

Žánrová charakteristika piesní sa môže zdať nejednoznačná, ponúkajúca viac možností zaradenia určitej piesne do konkrétnej žánrovej skupiny. Napriek tomu je tento spôsob triedenia ľudových piesní dôležitým postupom pri ich spracovávaní, dokonca pomáha pri ich hlbšom vedec- kom skúmaní. Ukázalo sa totiž, že predovšetkým v rámci prvej skupiny *funkčne viazaných piesní* majú piesne jednotlivých žánrov (napr. vianočné alebo ľudce piesne) často spoločné hudobné znaky, čím sa

vedcom uľahčuje náhľad na ľudovú pieseň v jej mnohorakosti. Okrem toho pre laických záujemcov sa poznanie žánrového delenia piesní stáva výhodným z praktického hľadiska. Pri práci s piesňovým materiálom, resp. s piesňovými zbierkami sa výrazne zjednodušuje proces výberu vhodných, teda žánrovo príbuzných piesní napr. pri príprave speváckeho čísla (žánrové určenie je jedným z bežných údajov uvádzaných v notových zápisoch ľudových piesní) a pod.

Na záver podkapitoly azda možno dodať, že všetky základné atribúty folklóru, resp. ľudovej piesne, ktoré sme spomenuli, sú pre nich charakteristické takmer výlučne v ich pôvodnom, tradičnom prostredí. V súčasnosti sa okrem niekoľkých výnimiek takmer vždy stretávame s ľudovou piesňou sprostredkovanou: prostredníctvom masových médií (rozhlasového vysielania, výnimočne televízie), vystúpení hudobno-tanečných súborov či vďaka publikovaným piesňovým zbierkam. Ľudová pesnička sa tak prenáša do iného prostredia, šíri inými spôsobmi. Porozumenie spomenutým pojmom a ich vzťahu k folklóru, resp. ľudovej piesni je napriek tomu dôležité pre pochopenie procesov vývoja jednotlivých folklórnych javov, tým aj podstaty ich rôznorodosti či miery ich premenlivosti.

Významné zberateľské aktivity na Slovensku

Na to, aby sa dalo určiť, ktoré piesňové žánre sú charakteristické pre ten-ktorý región, alebo zistiť, ktoré sú typické hudobné znaky ľudových piesní určitej oblasti, treba mať na ich vzájomné vedecké skúmanie dostatočné množstvo porovnávacieho piesňového materiálu. Ten sa získava predovšetkým zberateľskou činnosťou, teda zapisovaním či nahrávaním

ľudových piesní priamo v dedinskom prostredí. Tieto tzv. *terénne výskumy* sa na Slovensku realizujú už dlhší čas. V rôznych historických obdobiach však mali osobitý charakter, odlišné materiálne podmienky na realizáciu a taktiež boli motivované odlišnými spoločenskými potrebami.

Výsledkom prvých rozsiahlejších zberov piesní sú impozantné zbierky dvoch významných kultúrnych dejateľov, Pavla Jozefa Šafárika (*Písne swětské lidu slovenského v Uhrích*, 1823, 1827) a Jána Kollára (*Národné zpiewanky*, 1834 a 1835). Vplyvom dobových udalostí, pre ktoré boli charakteristické národno-emanipačné snahy vo viacerých úrovniach vtedajšieho spoločenského života, prezentujú tieto dve diela iba texty piesní, teda nie úplné piesňové zápisy. Práve zozbieraním ľudovej poézie sa obaja autori snažili poukázať na dostatočné výrazové a vyjadrovacie schopnosti slovenského jazyka.

O niekoľko desaťročí sa uskutočnila zberateľská akcia, ktorá v tom čase nemala v strednej Európe obdobu. Išlo o projekt vydávania *Slovenských spevov*, za ktorý sme si vyslúžili od našich susedov veľký obdiv. Realizoval sa totiž v čase zájazdu činnosti Matice slovenskej iba z finančných zbierok dobrovoľných darcov, so zberateľskou pomocou učiteľov, hudobníkov a iných kultúrnych dejateľov, ktorí posielali ľudové piesne z rozličných kútov krajiny do Turčianskeho Svätého Martina, Povereníctvu pre zbieranie a vydávanie Slovenských spevov. Tak sa postupne v období rokov 1880 až 1926 vydalo úctyhodných 1 977 kompletných zápisov slovenských ľudových piesní, a to v troch zväzkoch (každý zväzok obsahoval niekoľko samostatných zošitov). Všetky zošity *Slovenských spevov* sa v rokoch

1972 – 1989 dočkali svojej reedície vďaka Ladislavovi Galkovi, a to v podobe doplneného vydania v šiestich zväzkoch so siedmym registrom (tieto *Slovenské spevy* obsahujú až 4 120 piesní).

Medzi výrazné zberateľské osobnosti na začiatku 20. storočia patrí maďarský hudobný skladateľ Béla Bartók. (O slovenskú ľudovú pieseň prejavili záujem napr. aj českí hudobní vzdelanci² na čele s hudobným skladateľom Leošom Janáčkom alebo ruská hudobná folkloristka Jevgenija Lineva, ktorá nahrávala na fonograf viachlasné ľudové piesne na Kysuciach.³) Béla Bartók sa zaraďuje medzi prvých významných teoretikov slovenskej ľudovej piesne. Bol jej mimoriadne agilným zberateľom, precíznym zapisovateľom a v neposlednom rade všímavým systematikom a vedcom. Počas niekoľkých rokov prvých desaťročí 20. storočia zozbieral na území Slovenska vyše 3 200 piesní. Veľká časť z nich sa dočkala publikácie, a to v troch zväzkoch *Slovenských ľudových piesní* (1959, 1970, 2009).

Spomedzi zaujímavých a ojedinelých zberateľských akcií prvej polovice 20. storočia možno spomenúť medzinárodný projekt z roku 1929, na ktorom participovala Matica slovenská a vtedy už desať rokov existujúci Štátny ústav pre ľudovú pieseň. Projekt viedol Karel Plicka, prvý profesionálny hudobný folklorista zamestnaný v obnovenej Matici slovenskej, inak významný zberateľ piesní, dôležitá osobnosť fotografie a filmu. Na podnet Československej akadémie vied vtedy francúzska nahrávacia spoločnosť Pathé realizovala pod Plickovým vedením zvukové nahrávanie, ktorého výsledkom bolo 131 gramoplastní slovenskej ľudovej hudby. Dominantná časť z nich zachytáva práve

² Ďalší boli napr. Hynek Bím, František Bartoš, Františka Kyselková.

³ Nebola na našom území prvá, ktorá použila fonograf na nahrávanie ľudového spevu. Už v roku 1901 realizoval slovenský kňaz Karol Anton Medvecký prvé nahrávanie na fonografické valce v Detve.

slovenský tradičný spev.

Aby sme však nezbudili dojem, že prevažnú zásluhu na zbieraní slovenských ľudových piesní mali predovšetkým „zahraniční“ odborníci a hudobní skladatelia, treba zdôrazniť, že okrem týchto niekoľkých spomenutých terénnych výskumov sa v priebehu celého 20. storočia uskutočnilo v rôznej intenzite množstvo zámermi jasne ukotvených zberateľských akcií, vedených domácimi odborníkmi, príp. folklórnymi nadšencami (okrem už menovaných patrili medzi nich napr.

J. Blaho, P. Tonkovič, J. Guzová, J. F. Kvetoš, K. Hudec, O. Elschek, A. Elscheková, S. Burlasová, E. Krekovičová, L. Galko, H. Urbancová a ďalší). V polovici 20. storočia významnú časť zberateľských aktivít organizačne zastrešili novovzniknuté inštitúcie ako hudobnofolkloristické oddelenie Ústavu hudobnej vedy SAV (vzniklo v roku 1951), Československý rozhlas v Bratislave a Osvetový ústav, ktoré v súčasnosti reprezentujú hlavne Ústav hudobnej vedy SAV, Slovenský rozhlas a Národné osvetové centrum v Bratislave.

Výsledkom systematickej zberateľskej práce s lokálnym, ale aj celoplošným geografickým záberom boli stále ďalšie publikované zbierky slovenských ľudových piesní. Vyberáme len torzo z nich, poukajúc predovšetkým na možnú rôznorodosť cieľov, ktoré ich zostavovatelia sledovali: štvorzväzkové *Slovenské ľudové piesne* (1951–1964) s editormi K. Hudecom a F. Poloczekom predstavujú širší repertoár vybraných obcí Slovenska. *Záhorácke pjesničky* (6 zv., 1948–1986) Janka Blaha či *Myjavské piesne* (1958) Júlie Kováčovej reprezentujú teritoriálne zamerané diela. Na pomerne špecifickú žánrovú skupinu piesní je zameraná napr. zbierka Sone Burlasovej *Ej, prišli sme, prišli sme na pole družstevné* (1980) alebo *Vojské a regrútske piesne* (1991). Náš

obmedzený výber zakončíme monograficky koncipovanou zbierkou piesní predstavujúcou repertoár a interpretačné osobitosti jediného speváka: *Eva Studeničová spieva* (1984), ktorú zostavil Karol Plicka. Okrem piesňových zbierok týchto typov sa môžeme v praxi stretnúť aj s takými, ktoré sú výsledkom snaženia samotných obcí. Ide o spevníčky vydávané obecnými zastupiteľstvami s cieľom propagovať či uchovať v tlačenej podobe miestny piesňový repertoár.

Na záver tejto časti môžeme dodať, že prostredníctvom všetkých, či už individuálnych, alebo tímových, zberateľských počínov za celé, nami definované takmer dvestoročné obdobie sa v Matici slovenskej a Slovenskej akadémii vied zhromaždil materiál v úctyhodnom počte vyše 20 000 záznamov piesní, nerátajúc ďalších niekoľko desiatok tisíc zapísaných piesňových textov. Ako už bolo povedané, významná časť uzrela svetlo sveta vo forme knižných publikácií. Treba však dodať, že veľké množstvo piesňového materiálu sa dostalo na verejnosť aj v podobe zvukových nahrávok. V súvislosti s tým možno poukázať na mnohostranné aktivity rozhlasových inštitúcií v Bratislave (so svojimi satelitnými štúdiami v Košiciach a Banskej Bystrici) alebo Brne, ktoré od polovice minulého storočia okrem realizácie vlastných terénnych výskumov vydávali záznamy pôvodných folklórnych prejavov na gramofónových platniach, neskôr na magnetofónových páskach, prípadne na kompaktných diskoch.

Ludová pieseň z hudobného hľadiska

Pri dostatočnom počte zápisov ľudových piesní ich môžeme hlbšie vedecky porovnávať a skúmať. Odborné analýzy slovenského piesňového materiálu, resp. prvé vedecké závery a domnienky týkajúce sa

hudobnej povahy slovenských ľudových piesní sa objavujú v rôznom rozsahu už po úspešnom dovŕšení niektorých spomínaných zberateľských počinov. Samozrejme, aj odborné poznávanie ľudovej piesne sa vyvíjalo. Menili sa názory na pôvod niektorých jej hudobných znakov, skúmali sa hudobno-genetické vzťahy medzi piesňami susedných národov, pátralo sa po osobitosti slovenského piesňového repertoáru. Vďaka významnému odbornému prínosu viacerých hudobných vedcov sa celé vedecké bádanie v tejto oblasti ukotvilo v jasnom myšlienkovom rámci a na stabilnej teoretickej báze.

Pri odbornom skúmaní hudobnej stránky ľudovej piesne sa na jej vnútornú stavbu nazerá v prvom rade cez optiku týchto hudobných kategórií: *melodika, tonalita, rytmus, metrum, tempo, forma*. Na základe analýzy piesní vo vzťahu k spomenutým hudobným kategóriám sa ukázalo, že všetky piesne možno rozdeliť na základe ich spoločných znakov do niekoľkých skupín. Spomenuté skupiny piesní dostali názov *hudobnoštýlové vrstvy*. Do veľkej miery totiž odrážajú historický vývoj ľudovej piesne, resp. hudobného myslenia, ktoré ju formovalo. Tento vývoj smeroval spravidla od hudobne „jednoduchých“ *piesňových typov* smerom k štruktúrou zložitejším piesňam.

Jednotlivé hudobnoštýlové vrstvy slovenských ľudových piesní sú:

1. Piesne tzv. starej kultúry (niekedy nazývané aj piesne predharmonické)
  - a) magicko-rituálne piesne
  - b) piesne roľníckej kultúry
  - c) piesne pastiersko-valaskej kultúry
  - d) zbojnícke piesne

2. Štýlová medzivrstva tonálno-modálneho charakteru

3. Nové harmonické, resp. harmonicky determinované piesne

- a) staršie piesne harmonické
- b) piesne novouhorského typu
- c) piesne západoeurópskeho typu
- d) piesňová tvorba súčasnosti

Na to, aby sme lepšie poznali spomenuté vývojové fázy a hudobné znaky, ktoré ich charakterizujú, treba siahnúť po odbornej literatúre (niektoré vhodné publikácie sú uvedené v nasledujúcej kapitole). Pochopenie vývoja a hudobnej štruktúry ľudových piesní si totiž vyžaduje istý čas a hlbšiu teoretickú prípravu.

Treba však dodať, a priamo to súvisí so „spôsobom života“ piesne v jej domácom prostredí, že vývoj jednotlivých *piesňových typov* neprebíhal tak, že jedna hudobnoštýlová vrstva po svojom vzniku nahradila všetky predošlé. Ako aj sám zachovaný piesňový materiál nasvedčuje, všetky typy piesní dokázali do istej miery prežiť obdobia zmien až do súčasnosti. Charakter hudobného myslenia vidieckeho spoločenstva však nezabránil tomu, aby sa napr. niektoré hudobné prvky, typické pre určitú štýlovú vrstvu piesní, „nalepili“ povedzme na vývojovo staršie nápevy. Preto pomerne ľahko natrafíme pri práci s pesničkami na piesne, ktoré majú znaky niekoľkých hudobnoštýlových vrstiev. Bez tejto rozmanitosti by náš tradičný piesňový repertoár nebol taký bohatý, aký je vo svojej celistvosti ešte aj dnes.

Abov

Región Abov sa rozprestiera prevažne v oblasti Košickej kotliny. Na severe hraničí so Spišom a Šarišom, východnú hranicu lemuje Zemplín, juh regiónu vymedzuje štátna hranica s Maďarskou republikou. Historickým administratívnym centrom Abova bol hrad Abaujvár. Po viacerých zmenách sa v polovici 17. storočia stali stoličným mestom Košice, ktoré sú dosiaľ dominantným kultúrnym a hospodárskym centrom oblasti. Od roku 1882 bola spojená s Turnianskou župou pod názvom Abovsko-turnianska župa.

Národnostné pomery regiónu charakterizuje početnejšie zastúpenie maďarského etnika na juhu územia. Slovenské obyvateľstvo obýva severnú časť župy, smerom na juh sa nachádzajú zmiešané slovenské a maďarské obce, pričom slovenské jazykové ostrovy dodnes presahujú až na územie Maďarska. Maďari žijú prevažne v obciach v blízkosti štátnej hranice s Maďarskom, na juhu a juhozápadne od Košíc. V niekoľkých obciach pri niekdajšej župnej hranici s Gemerom a Spišom sa časť obyvateľstva hlási k nemeckej národnosti. V Košiciach a okolí je početne zastúpené rómske obyvateľstvo.

Južná časť župy mala poľnohospodársky charakter. Južne od Košíc boli vinohradnícke oblasti. Nemci v oblasti Medzeva a Zlatej Idky sa zaoberali najmä baníctvom a spracovaním kovov a železa. Ťažilo sa aj v Košických Hámroch, Košickej Belej a Rudníku. V polovici 19. storočia

sa v menej úrodnej Košickej kotliny začala rozvíjať priemyselná výroba. Nedostatok pracovných príležitostí však prinútil mnoho ľudí vysťahovať sa za prácou do zahraničia. Výstavba železniarní v Košiciach v druhej polovici 20. storočia urobila z Košíc spádové priemyselné centrum celého regiónu.

Geografická poloha regiónu, jeho vnútorný kultúrno-spoločenský vývoj, to všetko veľmi úzko súvisí s povahou hudobno-folklornej, resp. piesňovej tradície, ktorú tu nachádzame. Hneď na úvod spomenieme niekoľko základných informácií týkajúcich sa hudobnej stránky abovských piesní, väčšiu časť však budeme venovať žánrovej povahe repertoáru, ktorú prezentuje tento spevník.⁴

V najvšeobecnejšej rovine môžeme hovoriť o dvoch faktoroch, ktoré poznačili hudobnú stránku abovských ľudových piesní. Jednak je to vplyv súvisiaci s prítomnosťou maďarského etnika, resp. s hraničnou polohou regiónu. Tento aspekt pozitívne ovplyvnil výrazné zastúpenie nových harmonických piesní v miestnom repertoári (predovšetkým starších harmonických, najmä novouhorských) v porovnaní s piesňami predharmonickými.⁵ Na druhej strane je to geografické susedstvo so Zemplínom, Šarišom a Spišom, ktoré prispelo k pomerne hojnému výskytu tzv. hypotonálnych (starších harmonických) piesní, príznačných práve pre tradičné hudobné nárečia východného Slovenska.⁶

Spomenuté regióny, Abov nevynímajúc,

⁴ V spevníku uvádzame najmä piesne lokálne späté s konkrétnymi obcami regiónu. Predovšetkým v súčasnosti tvoria veľkú časť aktívne spievaného repertoáru ľudové piesne, ktoré svojím výskytom a popularitou presiahli hranice obcí a rozšírili sa po celom Above. Mnohé z nich sú vďaka masovým médiám známe a populárne dokonca vo viacerých regiónoch východného Slovenska. Niektoré môžeme nájsť v prezentovanom výbere, tomuto typu repertoáru sme však zámerne nevenovali väčšiu pozornosť.

⁵ Termími ako nové piesne harmonické, piesne predharmonické, staršie piesne harmonické či piesne novouhorské sa odvolávame na členenie ľudových piesní uvedené v závere predošlej kapitoly (členenie ľudových piesní na hudobnosťové vrstvy). Niektoré základné hudobné znaky spomenutých piesní objasníme na príkladoch v ďalších riadkoch podkapitoly.

majú ešte jednu charakteristickú črtu. Je ňou výrazná väzba ľudových piesní k tanču. Väčšina piesní sa odvíja v pravidelnom, tanečnom metre, čoho priamym odrazom je do istej miery vzorka abovských piesní v tejto publikácii. Takmer všetky majú tanečný charakter.

Zo všetkých slovenských tradičných tancov tu nájdeme zástupcov každej základnej typologickej skupiny.⁷ Zo ženských, resp. dievčenských tanečných prejavov boli v Above zaznamenané napr. jarné chorovody a hry späté s vývojom staršími piesňami, dodnes jednoznačne najrozšírenejšie sú však ženské kolesové tance – *karičky*, pri ktorých dominujú už spomenuté harmonické piesne. V spevníku sa k nim viaže viacero z nich (napr. piesne č. 1, 16, 20 atď.). Pre tento typ tanca je príznačné, že ho inštrumentálne nesprievádza kapela – väčšinou je jediným hudobným sprievodom kolektívny spev tancujúcich dievčat (v tomto prípade neberieme do úvahy javiskové podoby stvárnenia karičiek, ktoré sú skoro vždy sprevádzané ľudovou hudbou). Za všetky mužské tance možno spomenúť napr. interpretačne pôsobivý *verbunk*. Ďalšia pomerne veľká skupina piesní v spevníku sa viaže ku krúživým tancom ako jedným z najrozšírenejších tradičných tancov v regióne, a to predovšetkým ku *krutu* (tiež napr. *do šaflika*, *krucena*), najmä však k historicky mladšiemu *čardášu* (napr. piesne č. 4, 15, 17 atď.). Aby neboli vynechané v súčasnosti pomerne populárne párové tance, reprezentované

najmä polkou, valčíkom či mnohými strofickými tancami, nachádza sa v piesňovom výbere aj nápev k polke (pieseň č. 25).

Tradičný piesňový repertoár v Above charakterizuje niekoľko nosných tém, ktoré v piesňach, resp. ich textoch dominujú. Najviac piesní je ľubostných. Okrem nich majú ďalšie piesne napr. žartovný charakter (piesne č. 13, 25), iné sa svojím textom viažu k vojenskému životu regrútov (piesne č. 3, 10) alebo sa dotýkajú vystáhovalectva za prácou, ktoré neobišlo ani tento región (pieseň č. 2). Protipólom piesní tanečných sú nápevy voľnej interpretácie (piesne č. 12, 19, 29). V tradičnom repertoári patrili medzi špecifické žánre pomalého tempa napr. uspávanky (pieseň č. 26), lúčne či kosecké piesne, takisto však tematicky rôznorodé piesne spievané mládenkami po dedine. Práve posledné spomenuté mládenecké piesne vo voľnom tempe majú na východnom Slovensku silnú tradíciu a sú veľmi obľúbené.

Významnú žánrovú skupinu obradných piesní Abova reprezentujú svadobné piesne (piesne č. 27, 28). Veľmi zaujímavé sú spomedzi nich piesne späté s konkrétnymi fázami tohto rodinného obradu, či už s odchodom nevesty z domu rodičov, so sprievodom do kostola, alebo s najdôležitejším – čepčením nevesty (napr. k *sviečkovému tancu*).⁸ K rodinným obyčajom sa viazali ďalej piesne krstínové či dnes už vzácné – pohrebné plače. Spomedzi výročných zvykov a obradov to boli vianoč-

⁶ Okrem iných, významných hudobných atribútov môžeme veľmi zjednodušene uviesť ako poznávací znak hypotonálnych piesní to, že ich melódia sa začína skokom zo spodnej kvinty na základný tón stupnicového radu (alebo sa aj končí skokom opačného smeru).

⁷ Viac informácií o tradičnej tanečnej kultúre na Slovensku a rozdelení všetkých ľudových tancov čitatelia nájdu napr. v publikácii S. Džúžeka a B. Garaja (2001).

⁸ V mnohých lokalitách východného Slovenska je napr. rozšírený nápev k tzv. *redovému* tancu, ktorý sa tancoval po začepení mladuchy. Je spätý so známou melódiou. Jej text sa v detailoch líši podľa lokality, no je zaujímavý tým, že sa v ňom priamo reflektuje momentálna situácia v tanci. Ako príklad možno uviesť piesňový variant z Myslavy – *Sedaj, mlada, na stoelek*, melodicky a tematicky takmer zhodný napr. so zámutovskou piesňou *Redovi se začira*, kde sa v jednotlivých strofách piesne spomínajú hlavné postavy svadby, a to vzhľadom na to, s ktorou z nich začepená nevesta práve tancuje (družba, svatka, starosta, kamarátky atď.).

né sviatky, fašiangové obchôdzky po dedine, jarné chorovody a hry, stavenie májov, pálenie jánskych ohňov v letnom období alebo dožinkové slávnosti, všetky boli spojené s veľkou spevnosťou, resp. s bohatým piesňovým materiálom.

Skupinový spev v Above je tradične jednohlasný (len vo výnimočných prípadoch sa u najstaršej generácie v niektorých lokalitách stretávame s prvkami variantnej heterofónie).⁹

Približne od druhej polovice 20. storočia, najmä pod silným vplyvom dychových hudieb čoraz viac nachádzame formy vedenia vrchného hlasu vo vzdialenosti tercie od hlasu základného (v prípadoch, keď to speváci považujú za vhodné, spievajú druhý hlas, naopak, o terciu nižšie)¹⁰, čím je pôvodná jednohlasná interpretácia zatláčaná do úzadia. Pre všetky formy skupinového spevu sa zachováva, resp. je považovaná za pôvodne tradičnú funkcia predspeváka, ktorý začína každú pieseň predspevom. Po jeho predspeve sa pridávajú ostatní speváci.

Zemplín

Teritórium Zemplína sa rozprestiera na území od Slánskych hôr po východnú štátnu hranicu s Ukrajinou, zo severu od pohoria Vihorlat až po južné hranice s Maďarskom, zaberajúc celé geografické územie Potiskej nížiny, Nízkyh Beskýd, Bukovských, Vihorlatských a Zemplínskych vrchov s povodiami riek Laborec a Uh. Súčasťou Zemplína je aj časť bývalej Už-

skej župy, ktorá zasahovala aj na územie Ukrajiny.

Tradičná kultúra regiónu obsahuje okrem slovenského kultúrneho základu aj importované inoetnické prvky, najmä rusínsko-ukrajinskej a maďarskej kultúry. Región bol najskôr osídľovaný v nížinatých oblastiach. Vyššie položené územia prišli v tomto zmysle na rad neskôr, predovšetkým v období tzv. valaskej kolonizácie, keď hornatejšie časti regiónu osídľovalo prevažne rusínske obyvateľstvo. Rusíni obývajú najhustejšie práve severné a východné územie Zemplína. Administratívno-kultúrnymi centrami tejto oblasti sú Medzilaborce, Humenné, Snina, čiastočne i Sobrance. Južná hranica regiónu sa vlní v blízkom okolí mesta Kráľovský Chlmec, kde je výrazne rozšírené maďarské etnikum. Súčasťou všetkých etnografických regiónov východného Slovenska sú i Rómovia, ktorých sídla sú nerovnomerne rozšírené takmer v každej lokalite.

V Zemplíne, Abov nevynímajúc, sú doteraz živé lokálne nárečia. Transkripcia publikovaného piesňového materiálu je preto v oboch regiónoch realizovaná v zmysle „píš, ako počuješ“, čo znamená, že výslovnosť spoluhlások *d, t, n, l* závisí od zapísaných, resp. nezapísaných interpunkčných znamienok. Treba si uvedomiť, že v mnohých prípadoch ovplyvňujú význam slov (napr. slovo *žal'* = žiaľ, *žal* = vzal, zobrať, kosil; *lapac* = chytať, *lapac* = potľapkávať, ale i veľa rozprávať či nezmyselne rozprávať; *vaľal* = váľal sa, *vaľal* = dedina). Tak ako aj v ostatných regiónoch východného Slovenska, aj v Zemplíne

⁹ V prípade variantnej heterofónie ide o spev takpovediac „jednohlasný“, ktorý iba v niekoľkých momentoch piesne prechádza do dvojhlasu, predovšetkým z dôvodu odlišnosti variantu piesne spievaného niektorým zo spevákov.

¹⁰ Okrem toho v rámci hypotonálnych piesní, ktoré sa končia spodnou kvintou od základného tónu, a práve spomenutého „tercovania“, môžeme sa u spevákov stretnúť s tendenciou vytrvať vo vrchnom hlase aj v záverečnom tóne piesne, ktorý v pôvodnej melodii klesá na spodnú kvintu, čím s vrchným, tercovaným hlasom utvorí v závere sextový interval, čo je takisto interval typický pre viachlasné stvárnenie piesňovej vrstvy západoeurópskeho typu, ktorá tvorí významnú časť repertoáru dychoviek.

nachádzame mäkko vyslovované spoluhlásky *s* a *z* ako ekvivalenty spoluhlások *s*, *z* (napr. *sňich* – sneh, *zima* – zima). Slová obsahujúce *y* (ypsilon) boli zapísané iba s mäkkým *i* (*vištreľic* = vystreliť, *míštec* = myslieť a pod.). Výnimkou je rusínsko-ukrajinský dialekt, ktorý obsahuje i tvrdo vyslovované slabiky *my*, *ky*, *by*, *vy*. V takom prípade sa napr. *podme*, *my*, *divčata* vyslovuje ako *podme*, *m'*, *divčata*; alebo *ej*, *volky moji* sa vyslovuje ako *ej*, *volk' moji*. Vtedy tvrdo vyslovované *i* a *y* indikujeme v textových zápisoch ypsilonom.

Z hudobného hľadiska prevláda v zemplínskej oblasti harmonická piesňová kultúra nad piesňami modálneho charakteru či piesňami predharmonickými. Niektoré z hudobných znakov harmonických piesní sme čiastočne ozrejmili už v predchádzajúcej časti o Above. Podobne ako v iných východoslovenských regiónoch, aj tu nachádzame tzv. hypotonálne piesne (pieseň č. 48).

Funkcionalita piesní Zemplína je z hľadiska žánrov podobná ako v ostatných regiónoch. Prejavuje sa predovšetkým vo väzbe piesňového repertoáru na kalendárny a rodinný obradový cyklus. V takto chápanom rámci sa udržiava ešte i v súčasnosti, najmä prostredníctvom svadobných zvykov (napr. piesne späté s momentom čepčenia nevesty, s družbovským tancom, so špecifickým rozlúčkovým tancom svadobčanov s nevestou – s tancom *redovi*). Pieseň kalendárneho obyčajového cyklu výrazne ustupujú. V minulosti to boli napr. piesne vianočných sviatkov (koledy, duchovné piesne, piesne k betlehemskému hrám), fašiangové piesne (pieseň č. 43), nápevy spojené s jarnými zvykmi, zamerané na úspešný prechod zo zimného do jarného obdobia (v spevníku uvádzame príklady piesní k jarným chorovodom, piesne č. 38, 51), nehovoriac o piesňach spätých so stavaním májov, s pále-

ním jánskych ohňov či dožinkovými sviatkami.

V zemplínskom piesňovom materiáli majú svoje miesto i funkčne neviazané piesne, spievané pri rôznych príležitostiach. Ide o piesne tematicky rôznorodé – mládenecké (napr. pieseň č. 50), regrútske (napr. pieseň č. 64), žartovné (piesne č. 30, 37, 53) alebo vystahovalecké a pod. Dominantné postavenie si však zachovávajú piesne ľubostné (reprezentuje ich takisto väčšina piesní v spevníku).

Z hľadiska spôsobu interpretácie sa jednotlivé nápevy vyskytujú jednak vo forme parlandových piesní, na druhej strane v podobe piesní pravidelného metra. Pieseň spievané voľne, ťahavo majú v regióne rôznu žánrovú príslušnosť, spomedzi nich by sme chceli upozorniť na pomalé, dodnes mimoriadne populárne mládenecké piesne, ktoré sa v minulosti často sústreďovali do tzv. *večarkov* (išlo o stretnutia mladých dievok a mládenčov), pochôdzok po dedine, dnes sa spievajú predovšetkým v oddychových častiach zábav, svadieb alebo pri iných spevných príležitostiach. V spevníku ich reprezentujú piesne č. 44, 50.

Významná časť piesňového materiálu v Zemplíne je funkčne spätá s tanečnými prejavmi, čo možno vnímať ako príznačné pre oblasť celého východného Slovenska. Spomedzi všetkých starších tanečných foriem sú najviac zastúpené krúživé tance starého a nového štýlu (v regióne sú rozšírené pod rôznymi lokálnymi názvami, najznámejšie sú *krucena* – piesne č. 34, 40 a vývojovo mladší *čardáš* – napr. piesne č. 45, 47). Zo ženských tancov sú pre región príznačné kolesové tance – *karičky*, ktoré sa spravidla tancujú v kruhu za spevu tanečníčok, tanečná motívika je obohatená o rytmické podupy, príp. skandované pokriky (napr. piesne č. 33, 38, 55). Mužské tanečné formy

reprezentujú špecifické tance ako *verbunk* alebo s ním súvisiace „tanečné paródie“ na vojenský život – *marhaňska*, *bašistovska* či *sarku raz*. Napriek významnej tanečnej bohatosti, ktorú sme v predošlých riadkoch predstavili len okrajovo, musíme spomenúť aj „mladšie“ strofické, najmä párové tance ako valčík (pieseň č. 41) a polka (pieseň č. 46), ktoré sú výrazne zastúpené v celom regióne, z hudobného hľadiska často späté aj s viachlasnou interpretáciou.

Skupinový spev u zemplínskych spevákov je vedený zväčša v jednohlase. Sporiadicky sa rozvetvuje do dvojhlasu až trojhlasu (ďalšie hlasy sú v tom prípade vedené nad základným hlasom a pod ním), ktorý v závere vyúsťuje znovu do unisona (v niektorých prípadoch je posledná slabika strofy takisto spievaná viachlasne, napr. pri speve ťahavých, parlandových piesní mládencov, ide však už o novší fenomén, pieseň č. 44).

V mnohých obciach, najmä teritoriálne situovaných v odľahlejších, menej prístupných častiach oboch kultúrnych oblastí, ešte aj dnes nachádzame neznáme piesne. Vzhľadom na vysoký vek poslednej žijúcej generácie nositeľov tradičnej kultúry už ďalšie objavené piesne môžu byť iba sprostredkované tými, ktorí sa ich od nich naučili a naďalej si ich vo vhodných chvíľach pospevujú. Nám ostáva iba veriť, že táto zbierka prispeje k zachovávaniu a ďalšiemu šíreniu nášho piesňového bohatstva ako jedinečného klenotu národnej tradície.

Zoznam publikácií použitých pri tvorbe kapitoly Niekoľko slov o ľudovej piesni

- Bartók, B.: Slovenské ľudové piesne 3. Bratislava 2009.
 Blaho, J.: Záhorácke piesničky. Bratislava 1948 – 1986.
 Burlasová, S.: Ej, prišli sme, prišli sme na pole družstevné. Bratislava 1980.
 Burlasová, S.: Ľudová pieseň na Horehroní. Bratislava 1987.
 Burlasová, S.: Vojenské a regrútske piesne. Bratislava 1991.
 Elscheková, A., Elschek, O.: Úvod do štúdia slovenskej ľudovej hudby. Bratislava 2005.
 Galko, L. (zost.): Slovenské spevy I – VII. Bratislava 1972 – 1989.
 Jágerová, A. (zost.): Škola ľudového spevu II. Zvolen 2002.
 Plicka, K.: Eva Studeničová spieva. Martin 1984.
 Urbancová, V.: Lúčne piesne – trávniče. Bratislava 2005.

Ďalej uvádzame publikácie, ktoré sme použili pri tvorbe textu regionálne zameranej kapitoly. Okrem spomenutých prameňov obsahuje zoznam literatúry bibliografické údaje publikácií venovaných problematike folklóru, ľudovej piesni alebo charakteru tradičnej kultúry a speváckej tradícii priamo v Above a Zemplíne.

Publikácie zamerané na problematiku hudobného folklóru a ľudovej piesne

- Dúžek, S., Garaj, B.: Slovenské ľudové tance a hudba na sklonku 20. storočia. Bratislava 2001.
 Elschek, O.: (heslá) Etnomuzikológia, Hudobná folkloristika, Ľudová pieseň, Nástrojová hudba, Tanečná hudba. In: Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska I, II. Bratislava 1995.
 Elscheková, A., Elschek, O.: Slovenské ľudové piesne a nástrojová hudba. Antológia. Bratislava 1982.
 Elscheková, A., Elschek, O.: Úvod do štúdia slovenskej ľudovej hudby. Bratislava 2005.
 Jágerová, A. (zost.): Škola ľudového spevu I. Zvolen 2001.
 Jágerová, A. (zost.): Škola ľudového spevu II. Zvolen 2002.
 Kresánek, J.: Slovenská ľudová pieseň zo stanoviska hudobného. 1. časť. Bratislava 1951.
 Leng, L.: Náuka o slovenskom hudobnom folklóre. Bratislava 1977.
 Leng, L.: Slovenské ľudové hudobné nástroje. Bratislava 1967.
 Leng, L.: Slovenský hudobný folklór. Bratislava 1961.

Publikácie venované kultúrno-historickým kontextom vývoja folklóru daných regiónov a pramene piesňového repertoáru

- Beňušková, Z. a kol.: Tradičná kultúra regiónov Slovenska. Bratislava 1998.
- Demó, O.: Z klenotnice slovenských ľudových piesní. Bratislava 1981.
- Hrušovský, J.: Sláčikové ľudové hudby regiónov východného Slovenska. Ľudová hudba a piesne Zámutova. Prešov 2007.
- Hrušovský, J.: Vlastný terénny výskum z rokov 1980 – 1989.
- Kocák, Š. – Kocák, P.: Tradičná ľudová kultúra obce Zámutov. Zámutov 2003.
- Leng, L.: Slovenské hudobné nárečia. Bratislava 1993.
- Libera, J.: Spevy Zemplína III. Michalovce 2003.
- Nemcová, M. (zost.): Piesne Abova. Prešov 2001.
- Nemcová, M. (zost.): Piesne Zemplína. Bratislava 1999.
- Palkovič, K.: Slovenské nárečia. Banská Bystrica 1981.
- Piesne z Parchovian. Michalovce 1980.
- Piesne z východného Slovenska. Košice 1986.
- Repovský, M.: V richtárovej studni. Výber najobľúbenejších slovenských ľudových piesní. Košice 1996.
- Zálešák, C.: Ľudové tance na Slovensku. Bratislava 1964.

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

V notových zápisoch piesní v tomto spevníčku sa používajú rozličné grafické označenia a symboly. Niektoré z nich si vysvetlíme, aby boli zrozumiteľnejšie a ľahšie sa s piesňami pracovalo.

♩ = 120 *rezko* označenie tempa, ktorým sa vyjadruje rýchlosť, akou je vhodné danú pieseň interpretovať. Číslo uvedené za štvrtovou notou naznačuje, koľko nôt tejto dĺžky sa v rámci melódie danej piesne doslova „zmestí“ do časového intervalu jednej minúty (čím je číslo väčšie, tým sa pieseň spieva rýchlejšie). Číselné označenie dopĺňa slovné vyjadrenie tempa, resp. charakteru prednesu

(♩ = 88) *voľne, pomaly* číselné tempové označenie v zátvorke pomáha určiť orientačnú dĺžku jednej štvrtovej hodnoty, hoci tá môže v piesni, v rámci naznačeného „voľného“ prednesu, do istej miery kolísat

◡ *koruna, fermáta*; uvedená značka pomerne výrazne predlžuje tón, nad ktorým je umiestnená

 noty s malými hlavičkami a s nôžkami rovnakého smeru znázorňujú druhý hlas k danej melódii

 číslo v úvode taktu znamená, že v iných strofách piesne môže mať daný takt alebo viac nasledujúcich taktov iný hudobný obsah. Ten je notačne znázornený v samostatnej osnove pod notovým zápisom piesne. Práve číslo pre neho určené poukazuje na miesto v zápise piesne, na ktoré sa daná zmena viaže

G veľké písmeno znamená durový kvintakord

g malé písmeno znamená molový kvintakord

G⁷ veľké písmeno s číslom 7 znamená dominantný septakord

Gzm veľké písmeno + písmená „zm“ znamenajú zmenšený kvintakord

G/E⁷ lomka medzi akordickými značkami vyjadruje, že na danom mieste si možno vybrať medzi dvomi rôznymi akordmi

ABOV

Bohdanovce
 Kalša
 Kecerovské Peklány
 Košická Belá
 Košické Há mre
 Krásna nad Hornádom
 Malá Ida
 Myslava
 Nižná Kamenica
 Nižný Klátov
 Nováčany
 Poproč
 Skároš
 Vyšná Myšľa
 Vyšný Klátov

ZEMPLÍN

Blatné Revištia
 Bracovce
 Brekov
 Budkovce
 Dlhé Klčovo
 Dúbravka
 Fekišovce
 Horovce
 Hudcovce
 Jovsa
 Markovce
 Parchovany
 Petrovce nad Laborcom
 Poruba pod Vihorlatom
 Pozdišovce
 Rakovec nad Ondavou
 Stakčínska Roztoka
 Stanča
 Trebišov
 Trhovište
 Vehec
 Vojčice
 Vranov nad Topľou
 Zalužice
 Zámuto v
 Závadka

Abecedný zoznam všetkých piesní

A muj mili
 A na briešku
 A na hore, a na hore
 A na hure, a na hure
 A tu hura, a tu hura
 Amerika žem veľika
 Beželo dziučatko
 Biela košuľenka
 Budu hrac
 Bul ja beřar
 Ča, volki, do stodolki
 Či ja taka neščešľiva
 Čija to dzivočka
 Do haju, lišočka
 Draha mi je, draha
 Dreveni mostočok
 Dze je hura
 Dzive huši ľeca
 Ej, bula bi dziveočka
 Ej, či ja ñe dzevečka
 Ej, široki jareček
 Ej, už bulam še davno
 Fašengi, fašengi

Fodri mojo, fodri
 Hej, koňe mi za vodu
 Hej, ñeodaj še
 Hej, oktober, oktober
 Hodzel ši kolo nas
 Idzem, idzem
 Išlo dziuče popod ľes
 Išol jeľeň do jeľeňa
 Ja koňe napajal
 Jak ja šternac ročki mala
 Jaňičku rapavi
 Kebi bulo ñe pre Hanču
 Kec pojdzem z valala
 Ked ja išol kolo mľina
 Ked me išľi
 Kedz ja sebe
 Leceľi žuravi
 Lem, ľem toto
 Mala ja frajiroch
 Mila moja, dze ši bula
 Muj frajir naveľo
 Na briešku bivame
 Na sred Novačenoch

Ñe do šena
 Ñechoce, paropci
 Ñešedñem ja na lavočku
 Oči, oči, čarne oči
 Odavac še budu
 Okolo dzevočki
 Oraľi volečki
 Poňižej valala
 Poslala me švekra
 Sama ja pasuľu sadzila
 Stracila ja, stracila
 Sušedova hiža
 Šej, haj, zašpeval mi ftaček
 U Petrovec f peršim dome
 Urezala paľec
 Ušňiže mi, ušňi
 Už ña uhvarila
 V našej kerce
 Vibierajce, mamko moja
 Visoka sosna horela
 Z rozmariji pokretečku
 Zlamali še mľinarovi

ABOV

1. A na briešku 26
2. Amerika žem veľika 27
3. Biela košulienka 28
4. Či ja taka ňeščešliva 29
5. Draha mi je, draha 30
6. Ej, bula bi dzievočka 31
7. Ej, či ja ňe dzevečka 32
8. Ej, široki jareček 33
9. Fodri mojo, fodri 34
10. Hej, oktober, oktober 35
11. Hodzel ši kolo nas 36
12. Idzem, idzem 37
13. Išol jeľeň do jeľeňa 38
14. Jaňičku rapavi 39
15. Kec pojdzem z valala 40
16. Kedz ja sebe 41
17. Lem, ľem toto 42
18. Na briešku bivame 43
19. Na sred Novačenoch 44
20. Okolo dzevočki 45
21. Oraľi volečki 46
22. Poňižej valala 47
23. Sušedova hiža 48
24. Šej, haj, zašpeval mi ftaček 49
25. Urezala paľec 50
26. Ušňiže mi, ušňi 51
27. Vibierajce, mamko moja 52
28. Visoka sosna horela 53
29. Z rozmariji pokretečku 54

ZEMPLĪN

30. A muj mili 56
31. A na hore, a na hore 57
32. A na hure, a na hure 58
33. A tu hura, a tu hura 59
34. Beželo dziučatko 60
35. Budu hrac 61
36. Bul ja beťar 62
37. Ča, volki, do stodolki 63
38. Čija to dzivočka 64
39. Do haju, lišočka 65
40. Dreveni mostočok 66
41. Dze je hura 67
42. Ej, už bulam' še davno 68
43. Fašengi, fašengi 69
44. Hej, koňe mi za vodu 70
45. Hej, ňeodaj še 71
46. Išlo dziuče popod ľes 72
47. Ja koňe napajal 73
48. Jak ja šťnac ročki mala 74
49. Kapuli šašom 75
50. Kebi bulo ňe pre Hanču 76
51. Ked ja išol kolo mľina 77
52. Ked me išľi 78
53. Ľecel'i žuravi 79
54. Mala ja frajiroch 80
55. Milla moja, dze ši bula 81
56. Muj frajir naveľo 82
57. Ňe do šena 83
58. Ňechoce, paropci 84
59. Ňešedňem ja na lavočku 85
60. Oči, oči, čarne oči 86
61. Odavac še budu 87
62. Poslala me švekra 88
63. Sama ja pasuľu sadzila 89
64. Stracila ja, stracila 90
65. U Petrovec f peršim dome 91
66. Už ňa uhvarila 92
67. V našej kerce 93
68. Zlamal'i še mľinarovi 94

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

Abov

1 A na briešku

Košická Belá (Abov)
dievocká, fúbostná

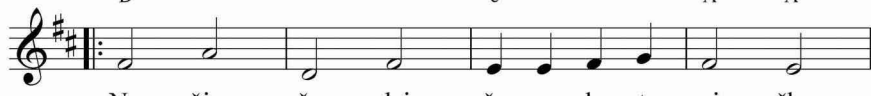
♩ = 150 *rezko*

D e A A⁷ D

A na brie-šku, a na brie-šku o - ves po - ko - še - ni
a do sto - ška, a do sto - ška šu - mňe u - lo - že - ni.

D e A A⁷

Na ňim še - dzi ča - rna la - sto - vi - čka,

D e A A⁷ D

mi - la mo - ja, pre - mi - ľe - na, daj po - bo - škac ľi - čka.

1. A na briešku, a na briešku oves pokošeni
a do stoška, a do stoška šumňe uloženi.

! : Na ňim šedzi čarna lastovička,
mila moja, premil'ena, daj poboškac ľička. :!

2. Kebi ja ci, kebi ja ci ľička boškac dala,
ta ja bi še, ta ja bi še ňigda ňavidala.

! : Sto raz, ňe raz ja ci povedala,
ic odo mňe, ňestoj pri mňe, ja ce ňevolala. :!

♩ = 90 *mierne, krokom*

Košická Belá (Abov)
vyst'ahovalecká

A-me-ri-ka žem ve-ľi-ka, na-šich chla-pcoch tra-pe-ňi-ca,
ej, kto ňe - ve - ri, naj spro - bu - je,
šag on po - tim po - ba - nu - je.

1. Amerika žem veľika,
našich chlapcoch trapeňica,
l: ej, kto ňeveri, naj sprobuje,
šag on potim pobanuje. :l

2. Ja ňeveriel, som sprobval,
za dva ročki som vandroval,
l: ej, a na treci domu prišol,
za dva ročki pešo išol. :l

3. Kec som prišol do valala,
mila na kapurke stala.
l: Ej, vitaj, vitaj, moj mí'eni,
z americkej veľkej žemi. :l

Košická Belá (Abov)
vojenská

♩ = 90 *mierne, krokom*

h e Fis7 h

Bie - la ko - šu - ľen - ka ši - ta do - lu kra-jom,

h G A7 D

bie - la ko - šu - ľen - ka ši - ta do - lu kra-jom,

h (fis) h D (E7) A D

ši - la ju ma mi - la, ši - la ju ma mi - la,

e Fis7 h

ši - la ju ma mi - la pod že - ľe - nim ha-jom.

Centrum pre tradičnú

1. l: Biela košul'enka šita dolu krajom, :l
l: šila ju ma mila, šila ju ma mila,
šila ju ma mila pod žel'enim hajom. :l
2. l: Kedz ju višivala, vešelo špievala, :l
l: kedz mi ju davala, kedz mi ju davala,
kedz mi ju davala, žalošne plakala. :l
3. l: Naco ci, moj mili, košul'enka budze, :l
l: ti pojdzeš na vojnu, ti pojdzeš na vojnu,
ti pojdzeš na vojnu, kto ju nošic budze. :l
4. l: Kec pojdzem na vojnu, vežňem ju zo sebu, :l
l: budzem še z ňu češic, budzem še z ňu češic,
budzem še z ňu češic, jako, mila, s tebu. :l

♩ = 90 *mierne, krokom*Krásna nad Hornádóm (Abov)
ľúbostná

h e h Fis⁷ h

Či ja ta-ka ňe-šče-šl'i-va, či me ta-ku ma - ľi,

G A⁷ D G A⁷ D

a či me pri ker-sce pla - no o-dre - ka - ľi.

G A⁷ D G A A⁷ D Fis⁷

Ňe-šče-šl'i-va ja še, šej, hoj, na švet na-ro - dze - la,

h e h Fis⁷ h

ňe-da-ju mi te-ho ľu-bic, ke - ho bi ja sce - la.

Centrum pre tradičnú

1. Či ja taka ňeščešliva, či me taku maľi,
a či me pri kersce plano odrekaľi.
! : Ňeščešliva ja še, šej, hoj, na švet narodzela,
ňedaju mi teho ľubic, keho bi ja scela. :!
2. Hoč bi sce mi, mamó moja, nič ňebuľi daľi,
ľem bi sce me buľi na dzeku vidaľi.
! : Na dzeku, na voľu, šej, hoj, za mojho frajera,
šej, hoj, bo moje šerdečko ľem za ňim umerá. :!

5 Draha mi je, draha

Poproč (Abov)

ľúbostná

♩ = 140 *rezko, krokom*

Es B Es B B⁷

Dra-ha mi je, dra - ha, to - ta no - va dra - ha,

Es f

šej, haj, čuj - haj, čo mi ce o to - be,

B B⁷ Es

dra - ha du - šo, bra - ňa?

1. Draha mi je, draha, tota nova draha,
! : šej, haj, čuhaj, čo mi ce o tobe, draha dušo, braňa? !
2. Braňa mi ce, braňa, šitke ľudze bridze,
! : šej, haj, čuhaj, čarne oči plaču, bo ce radzi vidze. !
3. Plačce očka, plačce, aľa ňedźmirkajce,
! : šej, haj, čuhaj, koho sce ľubeli, toho zaňechajce. !
4. Koho ja ľubila i rada vidzela,
! : šej, haj, čuhaj, mojomu šerdečku vecej ho ňetriba. !

♩ = 80 *mierne, krokom*

Košická Belá (Abov)

ľúbostná

F C F g F C⁷
 Ej, bu - la bi dzie - vo - čka, ej, a - ľe mi ňe - sko - ro,
 F B C C⁷ F C C⁷ F
 ej, bo mi za - lo - že - ľi šno - ro - čku na čo - lo.

1. Ej, bula bi dievočka,
ej, aľe mi ňeskoro,
! ej, bo mi založeli
šnorochku na čolo. :!
2. Ej, bo mi založeli,
ej, čarnu, ňe belavu,
! žebi ja ňechodzela
dziefku maľovanu. :!
3. Ej, harmoňija hraľa,
ej, teki hlas ňemala,
! ej, kec sebe beľanska
dziefka zašpievala. :!
4. Ej, špievam sebe veľo,
ej, smutňe ňevešelo
! ej, bo moje šerdečko
vo mňe skameňelo. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

7 Ej, či ja ňe dzevečka

Bohdanovce (Abov)

Fúbstná

♩ = 150 *rezko*

F C g G⁷ C
 Ej, či ja ňe dze-ve - čka, ej, či še mi ne-šve - či,
 F C⁷ F g C C⁷ F
 či še mi ňe - šme-ju mo-jo čar-ne o - či.

1. |: Ej, či ja ňe dzevečka, ej či še mi ňešveči, :!
 |: či še mi ňešmeju mojo čarne oči. :!
2. |: Ej, čarne ja očka mam, ej, bele ja lička mam, :!
 |: ten budze ščešlivi, kemu ich bočkak dam. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

♩ = 150 *rezko*

Nižná Kamenica (Abov)

ľúbostná

e a Fis7 H H7

Ej, ši - ro - ki ja - re - ček ňe - mo - žem pre - kro - číc,

e a Fis7 H H7 e

la - go - vo to - pan - ki ňe - mo - žem na - mo - čic.

1. l: Ej, široki jareček ňemožem prekročic, :!
l: lagovo topanki ňemožem namočic. :!
2. l: Paradna ja dzevečka, aňi mi pari ňet, :!
l: aňi f Kameňici pre mňe frajera ňet. :!
3. l: Ej, na dzeku frajera a na voľu muža, :!
l: vera budzem hodzic, jak červena ruža. :!
4. l: A jak tota ružička medži ružičkami, :!
l: teka i ja budzem medži dzevečkami. :!

Centrum slovenskej ľudovej kultúry

Fodri moja, fodri

Kecеровské Pekl'any (Abov)
ľúbostná

♩ = 150 *rezko*

g D⁷ g F⁷ B

Fo - dri mo - jo, fo - dri, kus po - bi - gľo - va - ne,

g C D D⁷ g

mo - jo bie - le ľi - čko kus vi - ma - ľo - va - ne.

1. Fodri moja, fodri, kus pobigľovane,
! : moja biele ľičko kus vimal'ovane. :!
2. Poltopanki moja, bi sce še podar'li,
! : bi z vami šustrove fše roboti mal'i. :!
3. Šej, haj, poltopanki moja, jag mi nošku scisl'i,
! : frajeru moj ľubi, jag zme še rozeš'li. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

♩ = 120 *mierne, krokom*Krásna nad Hornádom (Abov)
regrútska

Hej, o - kto - ber, o - kto - ber,
 hej, bo - daj ce fras po - bel,
 ňe - je - dne j ma - ce - ri, hej,
 ža - ľu ši na - ro - bel.

Centrum pre tradičnú

1. Hej, oktober, oktober, hej, bodaj ce fras pobel,
 !: ňejednej maceri, hej, žalu ši narobel. !:
2. Hej, už idu regruci, hej, šumňe špivajuci
 !: a za ňima idu, hej, macere plačuci. !:
3. Hej, ňeplačce, mamočko, hej, za to, že ja vojak,
 !: aľe za to plačce, hej, chto vas budze hovac. !:
4. Hej, doteraz vas hoval, hej, najmlatši sinaček,
 !: teraz muši služic, hej, vojenski hľebiček. !:
5. Hej, vojenski hľebiček, hej, ňe je nadosc slani,
 !: šag ja ho posolim, hej, svojima solzami. !:
6. Hej, budze žal', budze žal', hej, tej mojej maceri,
 !: ked me ňeuvidzi, hej, večar pri večeri. !:

11 Hodzel ši kolo nas

Bohdanovce (Abov)

Fubostná

♩ = 80 *voľne, pomaly*

Ho - dzel ši ko - lo nas jak po dro - to - va - ru,
 poj - dze - me do po - ľa, na - ro - bi - me ža - ľu,
 ža - ľu na - ro - bi - me o - co - vi, ma - ce - ri,
 i mo - jej, i tvo - jej, na - co nam bra - ňe - ľi.

Centrum pre tradičnú

1. Hodzel ši kolo nas jak po drotovaru,
 pojdzeme do poľa, narobíme žaľu,
 l: žaľu narobíme ocovi, maceri,
 i mojej, i tvojej, naco nam braňeľi. :!

2. Ňebraňce mi, mamko, ot teho beťara,
 kec mi zabraňice, skočim do Hornada,
 l: skočim do Hornada, do najhľipšej vodi,
 hibaj me sam Pam Boh stamac višľebodzi. :!

3. Ňebudzem, Ňebudzem skakac do Hornada,
 bo to veľka voda, a ja dzevka mlada,
 l: pojdzem ja za teho, co po vašej voľi,
 aľe moj veľki žaľ ňigda ňepreboľi. :!

drotovar = centrum dediny

Nováčany (Abov)
vojenská

voľne

I - dzem, i - dzem, ňe - znam ska - dzi,
za - ro - sla mi dra - ška fša - dzi.
Za - ro - snul mi ten pe - šní - ček,
za - ro - snul mi ten pe - šní - ček,
ska - dzi ho - dzel moj ko - ňi ček.

1)
3

1. l: Idzem, idzem, ňeznam skadzi,
zarosla mi draška fšadzi. :|
l: Zarusnul mi ten pešničok,
zarosnul mi ten pešničok,
skadzi hodzel moj koňiček. :|
2. l: Idzem, idzem, bo ja muším,
bo ja hudobnej matki sin. :|
l: Hudobna me matka mala,
hudobna me matka mala,
betara me vihovala. :|

3. l: Dam za kalap tri perečka,
šedňem sebe na koňička. :|
l: Ostroški mi začerkaju,
ostroški mi začerkaju,
už me na vojnu volaju. :|

13 Išol jeleň do jeleňa

Košická Belá (Abov)

žartovná

♩ = 100 *rezko, veselo*

I - šol je - ľeň do je - ľe - ňa, je - ľe - ňa ňe do - ma,
 je - ľeň o - re na ja - vo - ře, ka - čka mu po - ha - ňa,
 je - ľeň o - re na ja - vo - ře, ka - čka mu po - ha - ňa.

1. Išol jeleň do jeleňa, jeleňa ňe doma,
! : jeleň ore na javore, kačka mu pohaňa. :!
2. Kačka še mu pošpocela na ribovim chvosce,
! : porodzela dvanac chlapcnoch a trinaste dziefče. :!

ľudovú kultúru

Nováčany (Abov)
ľúbostná

♩ = 180 *rezko*

e H e H⁷ e
 Ja - ňi - čku ra - pa - ví, ka - dzi ce la - pa - ľi.
 G a Fis⁷ H H⁷ e e
 Šej, haj, ko - lo kos - ce - le - čka, ko - lo kos - ce -
 H e H⁷ e
 le - čka, ko - lo sva - tej A - ni.

1. |: Jaňičku rapavi, kadzi ce lapali. :!
 |: Šej, haj, kolo koscelečka,
 kolo koscelečka, kolo svatej Ani. :!
2. |: Jaňičku, žoltovlas, čom ňechodziš do nas, :!
 |: šej, haj, či še mamki bojiš,
 či še mamki bojiš, či o mňe ňestojiš. :!
3. |: Mamki še ňebojim, o tebe ňestojim, :!
 |: šej, haj, ja s takim dzevčecom,
 ja s takim dzevčecom hoc dze pohutorim. :!

15 Kec pojdzem z valala

Malá Ida (Abov)

Fúbstná, k tancu typu čardás

♩ = 120 *rezko*

d A7 d g
 Kec poj-dzem z va - la - la, kec poj-dzem z va - la - la,
 a na sred va - la - la, a na sred va - la - la

d A7 d
 zo - ha - bim pa - mia - tku
 o - hra - dzim za - hra - tku.

F C F C F
 Kec ko-lo nej poj - dzem, fše spo-mi-nac bu - dzem,

d A d g
 ško - da, Bo - že, te - ho fra - je - ra mo - je - ho,

d A7 d
 čo za - hra - tka je - ho.

1. Kec pojdzem z valala, kec pojdzem z valala, zohabim pamiatku
 a na sred valala, a na sred valala ohradzim zahratku.
 |: Kec kolo nej pojdzem, fše spominac budzem,
 škoda, Bože, teho frajera mojeho, čo zahratka jeho. :|
2. Bo tota zahratka, bo tota zahratka šumne ohradzena,
 vikvitla v nej ruža, vikvitla v nej ruža bela i červená.
 |: Kec kolo nej pojdzem, fše spominac budzem,
 škoda, Bože, teho frajera mojeho, čo zahratka jeho. :|

♩ = 180 *rezko*

Vyšný Klátov (Abov)

ľúbostná

Kedz ja se - be, kedz ja se - be vla - si vi - kan - dra - čim,
ka - žde - mu še, kaž - de - mu še f Ter - sce - nim za - pa - čim.

Če - rve - na ru - ža, ľi - sce že - ľe - ne,

a či pri - dze ňe - ška ve - čar mo - jo po - ce - še - ňe.

1. Kedz ja sebe, kedz ja sebe vlasi vikandračim,
každemu še, každemu še f Terscenim zapačim.
! : Červena ruža, ľisce žeľene,
a či pridze ňeška večar mojo pocešeňe. :!

2. Kec ňepridze, kec ňepridze, pril'eci, pril'eci,
kec ňe vo dňe, kec ňe vo dňe, ta v noci, ta v noci.
! : Červena ruža, ľisce žeľene,
a či pridze, či ňepridze mojo pocešeňe. :!

17 Ľem, ľem toto

Vyšná Myšľa (Abov)
ľúbostná, k tancu typu čardáš

♩ = 100 *mierne, krokom*

Ľem, ľem to - to še mi kriv-dzi na mi - le - ho,
ňe - pa - tri, kedz i - dzem ko - lo ňe - ho,
ke - ru - je me, jag bi me ňe - po - znal,
jak kedz bi me ňi-gda za fra - je - rku ňe - mal.

Centrum pre tradičnú

1. Ľem, ľem toto še mi krivdzi na mileho,
ňepatri, kedz idzem kolo ňeho,
! keruje me, jag bi me ňepoznal,
jak kedz bi me ňigda za frajerku ňemal. :!
2. Ach, ja, ach, jaka ja, mamko, zarmucena,
každa dzevka ma u nas frajera.
! A ja ňemam, moj frajer me ňechce,
jag von mi zahubel vo valaľe ščesce. :!

♩ = 120 *mierne, krokom*Košícká Belá (Abov)
dievčenská

Na brie-šku bi - va - me, žol - tu chi - žu ma - me,
a - ňi ja, a - ňi ti fra - ji - ra ňe - ma - me.
Du - naj, Du - naj, Du - naj, Du - naj, Du - na - ju.

1. Na briešku bivame, žoltu chižu mame,
aňi ja, aňi ti frajira ňemame.
Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaju.
2. Išli ripki na most, prazni Dunaj ostal,
modlí še, šuhaju, žebi ši me dostal.
Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaju.
3. Kedz ňebanovała ribička za vodu,
ta i ja ňebudzem, beřaru, za tobu.
Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaju.
4. Beľanske paropci take jak tralala,
najkrajsze dziefčatko vihnaľi z valala.
Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaju.

19 Na stred Novačench

Nováčany (Abov)

ľúbostná

(♩ = 100) *pomaly*

Na stred No - va - če - noch ver - ba še ko - ľi - še,
 pod ňu še - dzi mi - li, pod ňu še -
 dzi mi - li, ľi - sto - ček mi pi - še.

1. |: Na stred Novačench verba še koľiše, :!
 |: pod ňu šedzi mili, pod ňu šedzi mili,
 ľistoček mi piše. :!

2. |: Listoček mi piše, paper do papera, :!
 |: či ja tu ňeľubim, či ja tu ňeľubim
 druhého frajera. :!

3. |: A ja mu pisala ľem jednu kartečku, :!
 |: či on tam ňeľubi, či on tam ňeľubi
 druhu frajerečku. :!

♩ = 200 *rezko*Myslava (Abov)
Fúboštná, k tancu typu *karička*

O - ko - lo dze - vo - čki, hej, o - ko - lo ka - ri - ki,
bo mam za fra - je - rom pre-barz žal' ve - ľi - ki.

1. Okolo dzevočki, hej, okolo kariki,
bo mam za frajerom prebarz žal' veľiki.
2. Žal' mi je za žalom, hej, za belim šuhajom,
a čo to za šuhaj, že za ňim taki žal'.
3. Žaľe mojo, žaľe, hej, jak se me zajaľi,
ňe z jednoho bočku, aľe s každej strani.
4. Jeden mam od otca, hej, druhí od maceri,
treci od miloho, že ňebudzem joho.
5. Kec ňebudzem joho, hej, ta budzem druhoho,
takeho šuhaja ňespodzevanoho.

21 Oraľi volečki

Kalša (Abov)

ľúbostná

(E⁷)

♩ = 180 *rezko*

O - ra - ľi vo - le - čki, po - la - ma - ľi ja - rmo,
na cho - dzil še šu - haj gu dziv - če - cu dar - mo.

1. Oraľi volečki, polamali jarmo,
nachodzil še šuhaj gu dzivčecu darmo.
2. Orce poľo, orce, mojo zochabjajce,
pridze orac poľo pocešeňe mojo.
3. Pocešeňe, laska, ňevidzela ňeška,
jutre pohotove, uvidzim, abo ňe.

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

♩ = 180 *rezko*

Myslava (Abov)

Fúbošná

e a H H⁷ e
 Po - ňi - žej va - la - la ba - bi še sha - dza - ju,
 tam vo - ňi hu - do - bne dze - fki o - hva - ra - ju.
 e H⁷ e Fis Fis⁷ H H⁷
 Šej, haj, ňe - ber ju, moj si - nu, ňe - ma že - me, lu - čki,
 e a H H⁷ e
 bu - du na ňu ro - bic tvo - jo be - le ru - čki.

1. Poňížej valala babi še shadzaju,
tam voňi hudobne dzeŕki ohvaraju.
l: Šej, haj, ňeber ju, moj sinu, ňema žeme, lučki,
buđu na ňu robic tvojo bele ručki. :l
2. Poňížej valala vikvitla pšenića,
povedaju na mŕe, že ja paradňića.
l: Šej, haj, ňe paradňića ja, eši ja ľem budzem,
mojemu milemu na troc robic budzem. :l
3. Pisal mi mili moj a dal me pozdravic,
či ma do nas hodzic, či me ma zohabic.
l: Šej, haj, ja mu otpisala, pozdravic ho dala,
že ňemam kalapček, bim še mu klaňala. :l
4. Špevajme, dzeŕčeta, každy svoju notu,
bo še ňevídame šiće v jednim roku.
l: Šej, haj, a eši špevajme každy svoju pešeň,
bo še ňevídame šiće jednu ješeň. :l

Nižný Klátov (Abov)

ľúbostná

♩ = 120 *mierne, krokom*

a E7 a D G D7 G
 Su - še - do - va hi - ža di - ľom di - ľo - va - na,
 a C7 F g A7 d
 po nej še pre - ho - dzi če - ľadz ma - ľo - va - na.

1. Sušedova hiža dílom dílovana,
! : po nej še prehodzi čeľadz maľovana. :!
2. Čeľadz maľovana, paropci jag dubi,
! : a či to še, Bože, sušedovim ľubi. :!
3. Tota naša hiža, tota sama krajna,
! : ľupce me, paropci, bo ja dzevka fajna. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

♩ = 180 *rezko*

Skároš (Abov)

fúboštná

Šej, haj, za - špe - val mi fta - ček v hľi - bo - kej do - ľi - ňe,
 šej, haj, čo mi Boh o - be - cal, ňi - gda me ňe - mi - ňe.

Po - ľe - tu - je fta - ček s kve - te - čka na kve - tek,
 šej, haj, ka - ždi pa - ro - bek chce ľem veľ - ki ma - je - tek.

1. Šej, haj, zašpeval mi ftaček v hľibokej dol'iňe,
 šej, haj, čo mi Boh obecal, ňigda me ňemiňe.
 l: Poľetuje ftaček s kvetečka na kvetek,
 šej, haj, každi parobek chce ľem veľki majetek. :l

2. Šej, haj, kebi ja, beľaru, majeteček mala,
 šej, haj, vera bi ja sebe druhého hľedala.
 l: Poľetuje ftaček s kvetečka na kvetek,
 šej, haj, každi parobek chce ľem veľki majetek. :l

3. Šej, haj, ňebraňce mi, mamko, šuhaja ľubovac,
 šej, haj, bo vera budzece šumnoho žeca mac.
 l: I žeca šumnoho, i gazdu dobroho,
 šej, haj, ľem vi mňe, mamočko, ňebraňce od ňoho. :l

25 Urezala pa'ec

Košické Hámre (Abov)
žartovná, k tancu polka

♩ = 120 *mierne, krokom*

D G A A⁷ D G A A⁷ D e A A⁷ D

U - u - u - u - u - u - u - u - u - re - za - la pa - ľec, bo - ľi me,
ja - ja - ja - ja - ja - ja - ja - ja - ja - vo - ro - vo ľi - sce, za hoj me.

D G D G D

U - re - za - la pa - ľec, bo - ľi me, bo - ľi me,

D G A A⁷ D G A A⁷ D e A A⁷ D

ja - ja - ja - ja - ja - ja - ja - ja - ja - vo - ro - vo ľi - sce, za - hoj me.

1. U-u-u-u-u-u-urezala pa'ec, boľi me,
ja-ja-ja-ja-ja-ja-ja-javorovo ľisce, zahoj me.
! : Urezala pa'ec, boľi me, boľi me,
ja-ja-ja-ja-ja-ja-javorovo ľisce, zahoj me. :!
2. Dzi-dzi-dzi-dzi-dzi-dzi-dzi-dzi-dzirava mařtaľeň na verchu,
u-u-u-u-u-u-ukradľi mi stamac frajerku.
! : Dzirava mařtaľeň na verchu, na verchu,
u-u-u-u-u-u-ukradľi mi stamac frajerku. :!

(♩ = 70) *voľne, pomaly*

Nováčany (Abov)
uspávanka

Uš - ňi - že mi, u - šňi, ve - ľi - ki vi - ro - šňi,
hej, ve - ľi - ki jag i ja, ta - ki jag ľe - ľi - ja.

1. Ušňiže mi, ušňi, veľiki virošňi,
hej, veľiki jag i ja, taki jag ľeľija.
2. Ušňiže mi, ušňi, takim malim sňičkom,
hej, bo ce ja ponešem do poľa hodňičkom.
3. Do poľa hodňičkom a i ľesičkami,
hej, tam ce ja prikrijem z buka ľistočkami.

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

27 Vibierajce, mamko moja

Košická Belá (Abov)
svadobná

♩ = 100 *mierne, krokom*

Vi - bie - raj - ce, mam - ko mo - ja, ej, zo sce - ni kľin - či - ki,
ej, dze bu - ľi po - vie - ša - ne to - te mo - jo pan - ľi - ki.

1. Vibierajce, mamko moja,
ej, zo sceni kľinčiki,
ej, dze buľi poviešane
tote moje pantľiki.
2. Šej, hoj, pantľičočki mojo,
ej, všelijakej farbi,
ej, jaki to, ej, jaki to ten
dzievocki švet marni.
3. Ej, marni je, ej, premarni je,
ej, jak kvietočok jarni,
ej, jak slunočko zašveci,
ta kvietočok odl'eci.
4. Ej, kvietočok mi odl'eci,
ej, š nim i moja mladosc,
kamaratko moja ľuba,
ej, višla mi na marnosc.

♩ = 90 *mierne, krokom*Myslava (Abov)
svadobná

Vi - so - ka so - sna ho - re - la,
vi - so - ka so - sna ho - re - la
a pod ňu Ha - ňi - čka še - dze - la,
a pod ňu Ha - ňi - čka še - dze - la.

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

1. |: Visoka sosna horela :!
|: a pod ňu Haňička šedzela. :|
2. |: Iskerki na ňu padaľi :!
|: a šicke paropci plakali. :|
3. |: Hibaj ten jeden ňeplakal, :!
|: čo še š ňu najvecej oblupal. :|
4. |: Z rečicami vodu nošeli :!
|: a šicke paropci hašeli. :|
5. |: Hibaj ten jeden ňehašel, :!
|: čo še š ňu najvecej pocišiel. :|

Vyšná Myšľa (Abov)
ľúbostná

(♩ = 80) *voľne*

Z ro - zma - ri - ji po - kre - te - čku pra - ve - la,
s pra - vim o - čkom na Ja - ňi - čka pa - tre - la,
šti - ri sol - zi sku - ľa - ľi še na ľi - čko,
pra - ve še na ňu o - hľ'a - dnul Ja - ňi - čko.

Centrum pre tradičnú

1. Z rozmariji pokretečku pravela,
s pravím očkom na Jaňička patrela,
! štiri solzi skuľali še na ľičko,
prave še na ňu ohľadnol Jaňičko. :!
2. A čom plačeš, čo narekaš, Haňičko,
ozdaj ci še ňepači mojo ľičko.
! Povec teraz, bo še rozejs možeme,
pokol' pri oltaru ňeprišahňeme. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

Zemplín

Poruba pod Vihorlatom (Zemplín)

žartovná

♩ = 100 *rezko*

A muj mi - li, a muj mi - li tre - še še, tre - še še.

Ša - ri pi - re, ša - ri pi - re, ša - ra i pe - ri - na,

pri - tuľ - že me, mo - ja mi - la, bo me tre - še ži - ma.

1. A muj mili, a muj mili treše še, treše še,
a muj mili, a muj mili treše še, treše še.
! Šari pire, šari pire, šara i perina,
pritulže me, moja mila, bo me treše žima. !
2. A na hure, a na hure tuľipan, tuľipan,
pod ľipinu, pod ľipinu piše pan, piše pan.
! Mača pirko, mača pirko do ľedu, do ľedu,
ľepša ľubosc, ľepša ľubosc od medu, od medu. !
3. Šicki ľudzi, šicki ľudzi ohvarjaju joho,
že gubaňa, že gubaňa ňe joho, ňe joho.
! Šari pire, šari pire, šara i perina,
pritulže me, moja mila, bo me treše žima. !

♩ = 180 *rezko*Stanča (Zemplín)
k tancu *čardáš*

F G C F

A na ho - re, a na ho - re a - ga - ti,
rov - naj, dzi - vče, rov - naj, dzi - vče, ka - ba - ti.

B g C F

Be - ťar tot pa - ro - bok, be - ťar je,

C F

co ma ka - lap po be - ťar - ski na hla - ve.

1. A na hore, a na hore agati,
rovnaj, dzivče, rovnaj, dzivče, kabati.
l: Beťar tot parobok, beťar je,
co ma kalap po beťarski na hlave. :|
2. Ja jich rovnac, ja jich rovnac ňebudzem,
bo ja tvoja, bo ja tvoja ňebudzem.
l: Beťar tot parobok, beťar je,
co ma kalap po beťarski na hlave. :|
3. A na hore, a na hore šaljiva,
toto dzivče, toto dzivče vžal bi ja.
l: Beťar to dzivočka, beťar je,
co ma vlasi skandžurene na hlave. :|
4. Upadlo mi, upadlo mi do dzeki,
bo ma dričok, bo ma dričok široki.
l: Beťar to dzivočka, beťar je,
co ma vlasi skandžurene na hlave. :|
5. A ja taka, a ja taka dzivočka,
rada vijem, rada vijem piročka.
l: Beťar to dzivočka, beťar je,
co ma vlasi skandžurene na hlave. :|
6. Rada vijem, rada vijem, rada dam,
aj za kalap, aj za kalap zakladam.
l: Beťar to dzivočka, beťar je,
co ma vlasi skandžurene na hlave. :|

32 A na hure, a na hure

Brekov (Zemplín)
dievčenská♩ = 180 *rezko*

A na hu - re, a na hu - re strom pu - ka,
mam fra - ji - ra, mam fra - ji - ra jak bu - ka.
Do ra - na, do ra - na, be - ťar, do ra - na,
ej, ľem že - bi mo - ja mam - ka ňe - zna - la.

1. A na hure, a na hure strom puka,
mam frajira, mam frajira jak buka.
l: Do rana, do rana, beťar, do rana,
ej, ľem žebi moja mamka ňeznala. !
2. Posadzelam čerešenku na dvore,
dzem stavala z mojím milím do zore.
l: Do rana, do rana, beťar, do rana,
ej, ľem žebi moja mamka ňeznala. !

♩ = 180 *rezko*Parchovany (Zemplín)
k tancu *karička*

A tu hu - ra, a tu hu - ra, a tu haj,
tu mi, mi - li, tu mi, mi - li, ru - čku daj.

Na vi - so - kich ho - pse - soch ja či - žmi mam,

naj - ve - kšo - ho be - ťa - ra fra - ji - ra mam.

1. A tu hura, a tu hura, a tu haj,
tu mi, mili, tu mi, mili, ručku daj.
! : Na visokich hopsesoch ja čižmi mam,
najvekšoho beťara frajira mam. :!
2. Mila moja rozmariju sadzila,
rano, večar polivac ju chodzila.
! : Na visokich hopsesoch ja čižmi mam,
najvekšoho beťara frajira mam. :!

♩ = 180 *rezko*Zámutov (Zemplín)
k tancu *karička*

D G D
 Bu-du hrac, bu-du hrac, hej, ňit še co ra - do- vac,
 D G D e A
 ňi - mam tu fra - ji - ra, s kim bu - dzem
 D A D
 tan - co - vac, s kim bu - dzem tan - co - vac.

1. Budu hrac, budu hrac, hej,
ňit še co radovac,
ňimam tu frajira,
s kim budzem tancovac,
s kim budzem tancovac.

2. Taka ja dzivočka,
ej, aňi mi pari ňit,
aňi v Zamutove
pre mňe frajira ňit,
pre mňe frajira ňit.

36 Bul ja beťar

Zámutov (Zemplín)
mládenecká♩ = 86 *mierne, krokom*

C F G C

Bul ja be - ťar a i bu - dzem,

G D G

za be - ťar - sku dra - šku puj - dzem,

G C D G

puj - dzem se - be za dra - žo - čku,

C d G C

bo mam šu - mnu fra - ji - ro - čku.

Centrum pre tradičnú

1. Bul ja beťar a i budzem, za beťarsku drašku pujdzem,
l: pujdzem sebe za dražočku, bo mam šumnu frajiročku. :|
2. Dzivčatočko bile, šumne, viprovadz me na zahumňe,
l: na zahumňe, na žefene, pot čerešne, pot červene. :|
3. Na zahumňe, na žefene, tam, dze kvitňe fijaločka,
l: viprovadz me, dzivčatočko, budžeš moja frajiročka. :|

♩ = 108 *mierne, krokom*

ZámutoV (Zemplín)

žartovná

Ča, vol-ki, do sto-dol-ki, ča, vol-ki, do ľe-sa, po-la-ma-ľi
 še nam o - še a i za-dňe ko-ľe-sa. Ko-ľe-sa še
 po - la - ma - ľi, ko - ľe - sa - ra d'ab - ľi vza -
 ľi, ča, vol-ki, do sto-dol-ki, ča vol-ki, do ľe-sa.

Centrum pre tradičnú

Ča, volki, do stodolki, ča, volki, do ľesa,
 polamali še nam oše a i zadňe koľesa.

l: Koľesa še polamali, koľesara d'abľi vzaľi,
 ča, volki, do stodolki, ča, volki do ľesa. :l

38 Čija to dzivočka

Zámotov (Zemplín)
svadobná♩ = 120 *mierne, krokom*

Či - ja to dzi - vo - čka _____ f koj-sce - ľe
 dri - ma - la, _____ mo - ja fra - ji - ro - čka,
 še - ja, ho - ja, bo še ňe - vi - spa - la.

1. l: Čija to dzivočka f kojscel'e drimala, :!
 l: moja frajiročka, šeja, hoja, bo še ňevispala. :!
2. l: Bo še ňevispala ot fčera večara, :!
 l: že ja pri ňej ňebul, šeja, hoja, do biloho rana. :!

Centrum pre tradičnú
 ľudovú kultúru

♩ = 120 *mierne rýchlo*Zámutov (Zemplín)
k jarnému chorovodu

Do ha - ju, li - šo - čka, do ha - ju,
po - keľ še dí - vča - ta na - hra - ju.

Ma na - ša li - šo - čka žul - ti pas,

vi - ber se - be, Ha - ňi - čko, je - dnu z nas.

1. Do haju, lišočka, do haju,
pokoľ še divčata nahraju.
l: Ma naša lišočka žulti pas,
viber sebe, Haňičko, jednu z nas. :l

2. Nasipalam hrachu do korca,
ňedajce me, mamko, za gdovca.
l: Bo gdovec bi me furt ohvarjal,
že vun peršu ženu lepšu mal. :l

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

40 Dreveni mostočok

Markovce (Zemplín)
mládenecká

♩ = 120 *rezko*

D e A D A fis h

Dre-ve-ni mo-sto-čok u-hi-na še, dre-ve-ni mo-sto-čok

e A

u - hi - na še, ro - šne na ňim tra - va, ňe - ko - ší še,

D e A D

ro - šne na ňim tra - va, ňe - ko - ší še.

1. Dreveni mostočok uhina še,
! dreveni mostočok uhina še,
rošne na ňim trava, ňekoší še,
rošne na ňim trava, ňekoší še. !
2. Kebi ja tot mostok arendoval,
! kebi ja tot mostok arendoval,
lepši bi ja joho arendoval,
lepši bi ja joho arendoval. !
3. Červeni i bili ruže sadzil,
! červeni i bili ruže sadzil,
co najkrajše dzivče odprovdzil,
co najkrajše dzivče odprovdzil. !
4. Odprovdz me, mila, až do mesta,
! odprovdz me, mila, až do mesta,
na mňe napadala patroľ češka,
na mňe napadala patroľ češka. !

♩ = 90 *mierne, krokom*ZámutoV (Zemplín)
mládenecká, k tancu typu *krucena*

C G C

Dze je hu - ra, dze je hu - ra, tam je ľes,
a za ľe - sem, a za ľe - sem vo - da jest.

A d G

A prez vo - du, a prez vo - du la - ve - čka,

A F C G C

mi - la mo - ja, pre - mi - ľe - na, daj ľi - čka.

1. Dze je hura, dze je hura, tam je ľes,
a za ľesem, a za ľesem voda jest.

! : A prez vodu, a prez vodu lavečka,
mila moja, premiľena, daj ľička. :!

2. Dze je hura, dze je hura, tam je ľes,
a za ľesem, a za ľesem voda jest.

! : A za vodu, a za vodu koštrabi,
mila moja, premiľena, daj gambi. :!

3. Ja bi dala, ja bi dala, ti bi vžal,
chto bi chlapca, chto bi chlapca koľisal.

! : Jest tam doma, jest tam doma stara mac,
budze dzivče, abo chlapca koľisac. :!

42 Ej, už bulam' še davno

Vojčice (Zemplín)
k tancu karička

♩ = 180 *rezko*

C F G C F G

Ej, už bu-lam' še da-vno, ej, pre-da-vno o-da-la,

F d G C G C

ej, ke-bi me mo-ja mac da-ko-mu nu-ka-la.

1. Ej, už bulam' še davno,
ej, predavno odala,
l: ej, kebi me moja mac
dakomu nukala. :l
2. Ej, ja svojej maceri,
ej, nukac še ňekažem,
l: ej, bo ja mam frajira,
dze še l'em ukažem. :l
3. Ej, pric do nas, šuhaju,
ej, pric do nas chočkedi,
l: ej, ňe tot ja rozum mam,
co ja mala tedi. :l
4. Ej, bo je išček tedi,
ej rozuma ňemala,
l: ej, mesto bilich konop,
ej, žeŕeni brala. :l

Centrum pre tradičnú
muziku

♩ = 180 *rezko*Zámutov (Zemplín)
na fašiangy

e a e H e a e H

Fa-šen - gi, fa - šen - gi, Ve-l'ka noc už i - dze,

e H e a H e

chto ňi - ma ko - žu-cha, ta ži - ma mu bu - dze.

1. Fašengi, fašengi, Veľka noc už idze,
! : chto ňima kožuča, ta žima mu budze. :!
2. Ja ňimam, ja ňimam, ta ľem še tak trešem,
! : dajce mi slaňinki, naj še kus vipašem. :!
3. Fašengi su na to, napijme še zato,
! : chto še nam čuďuje, naj sam fašenguje. :!
4. Fašengi, fašengi, daj, židze, paľenki,
! : kec ňedaš paľenki, ňebudu fašengi. :!
5. Fašengi, fašengi, fašengovo časi,
! : žedľi sme slaňinu, židzme i kolbasi. :!
6. Fašengi še konča, Veľki pust nastava,
! : naša basa smutna, že nam hrac prestava. :!
7. Baso naša, baso, už nam ňebudzeš hrac,
! : kriva štreďa prišla, ňešmi še tancovac. :!
8. Baso naša, baso, už ši inam dohrala,
! : až do veľkej noci budzeš pochovana. :!
9. Veľka noc prichodzi, bim še vidavala,
! : kebi še dajaka bida zdohadala. :!

44 Hej, koňe mi za vodu

Vranov nad Topľou (Zemplín)
mládenecká

pomaly, voľne

Hej, koňe mi za vo-du a ja na tim bo - ce,
ru - ža bi - la i ľe - ľi - ja, chto mi po ňich
pu - jdze, kedz vo - da čer - ko - ce.

1. Hej, koňe mi za vodu a ja na tim boce,
l: ruža bila i ľeľija, chto mi po ňich pujdze,
kedz voda čerkoce. :|
2. Hej, čerkotaj, vodička, jak ší čerkotala,
l: ruža bila i ľeľija, ľubuj me, Haničko,
jak ší ľubovala. :|

Česká ľudová kultúra

Budkovce (Zemplín)
žartovná

♩ = 120 *rezko*

Hej, ňe - o - daj še, dziv - če, bo bu - dzeš ba - no - vac,
to ňe pri ma - ce - ri ka - ba - ti bi - gľo - vac.

1. |: Hej, ňeodaj še, dzivče, bo budzeš banovac, :!
|: to ňe pri maceri kabati bigľovac. :!
2. |: Hej, kabati bigľovac, ľička vimal'ovac, :!
|: bi ší bula suca paropkov ľubovac. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

46 Išlo dziuče popod ľes

Dúbravka (Zemplín)

k tancu polka

♩ = 105 *mierne rýchlo*

I - šlo dziuče po - pod ľes, cin - gi, ľin - gi, bom,
i - šlo dziuče po - pod ľes, ca - ri - ja, raj - rom,
u - ku - šil jej ru - čku pes, a ha, ha, ha.

1. Išlo dziuče popod ľes, cingi, ľingi, bom,
! : išlo dziuče popod ľes, carija, rajrom,
ukušil jej ručku pes, a ha, ha, ha. :!
2. Dziuče plače, narika, cingi, ľingi, bom,
! : dziuče plače, narika, carija, rajrom
a pes z ručku ucika, a ha, ha, ha. :!
3. Ňeplač, dziuče, nič to ci, cingi, ľingi, bom,
! : Ňeplač, dziuče, nič to ci, carija, rajrom,
pes ci ručku zaplaci, a ha, ha, ha. :!
4. Pes ma f pisku sto zlatih, cingi, ľingi, bom,
! : pes ma f pisku sto zlatih, carija, rajrom,
vun ci ručku zaplaci, a ha, ha, ha. :!

Dlhé Klčovo (Zemplín)

k tancu čardáš

♩ = 180 *rezko*

C F D⁷ G

Ja ko - ňe na - pa - jal, mi - la vo - du bra - la,

C d G C

ja se - be za - špi - val, vo - na za - pla - ka - la.

1. Ja koňe napajal, mila vodu brala,
! : ja sebe zašpival, vona zaplakala. :!
2. Ja sebe zašpival na vranim koňičku,
! : vona zaplakala. Vrac še, šuhajičku. :!
3. Šuhajičku, šuhaj, bivaj u nas, bivaj,
! : bivaj do ňedzeľe, mojo poceneňe. :!
4. Sobota, ňedzeľa, bi mi priľecela,
! : pondzelok i ftorok, bi ňeprišol o rok. :!

Centrum za tradičnú
ľudovú kultúru

48 Jak ja šternac ročki mala

Fekišovce (Zemplín)

k tancu karička

♩ = 190 *rezko*

G D G

Jak ja šter - nac ro - čki ma - la,

C D G

če - ško ja še ho - do - va - la,

G D C

ša - ti u zvar - koj zva - rja - la, pla - tno

G A D

na kro - snoch mi tka - la, e - ja, ho - ja.

Centrum pre tradičnú kultúru

1. Jak ja šternac ročki mala,
češko ja še hodovala,
! : šati u zvarkej zvarjala,
platno na krosnoch mi tkala, eja, hoja. :!
2. A ked ja še odavala,
ta ja kabat z mecha mala
! : a oplečko u kastočki,
trimalam' še po dzivocki, eja, hoja. :!
3. Teras sukeň krimplenova,
vizdzirka dijoľenova,
! : ňit roboti, biglovaňa,
dajme še do tancovaňa, eja, hoja. :!

♩ = 90 *mierne, krokom*Malčice (Zemplín)
k jarnému chorovodu

Kapuli šašom,
ruža ci za pasom,
krasnu paňi mame,
tri herlički mame,
komuže ich dame,
jednu dame za Štefana,
druhu dame za Ivana,
treca doma rošne,
naj ju bere, chto chce.

50 Kebi bulo ňe pre Hanču

Trebišov (Zemplín)
žartovná, k tancu polka

♩ = 120 *rezko*

Ke - bi bu - lo ňe pre Han - ču,
za - pa - ľil bi U - por, Stan - ču.
Šar - ga, re - ce - ce, Han - čo, ňe - chcem ce zaś.

1. Kebi bulo ňe pre Hanču, zapalil bi Upor, Stanču.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.
2. Upor, Stanču, Mihalani, škoda, Bože, tri valali.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.
3. A na hore poskočila, talpa še jej roščipila.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.
4. Zahrajce mi, Cigan, kresni, že bi še mi talpi zešli.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.
5. A na hure, na visokej, pri studzence pri hľibokej.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.
6. Leži Jaňik porubani, krev še ľeje jarečkami.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.
7. Dumaš, mili, že ja blazen, že ja ci to ňedokažem.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.
8. Dokažem ci toho figľa, že ňebudzem tvoja ňigda.
Šarga, recece, Hančo, ňechcem ce zaś.

*voľne, pomaly*Vehec (Zemplín)
mládenecká

Ked ja i - šol ko - lo ml'i - na, ňe - bul i - šče dzeň,
vi - dzel ja tam šva - rne dziu - če, p'le - lo vo - no ľen.

1. Ked ja išol kolo ml'ina,
ňebul išče dzeň,
! : vidzel ja tam švarne dziuče,
p'lelo vono ľen. :!
2. Dobri rano ci vinčuju,
mušíš moja buc.
! : Poňižeňe ci dzekuju,
ňeznam nič robic. :!
3. A či toto ňe robota,
ked ti p'levaš ľen.
! : To me teľo naučila
moja mamka ľem. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

52 Ked me išli

Závadka (Zemplín)
chorovodná

♩ = 98 *mierne, krokom*

The musical score is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a common time signature (C). The second staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a common time signature (C). The music consists of eighth and quarter notes. The lyrics are written below the notes.

C G

Ked me i - šli po-pot cho - tar, no-že da - ľej, no, no, no,

G C G C

vo-žík še nam ros-čer-ko - tal, no-že da - ľej, no, no, no.

1. Ked me išli popot chotar, nože ďalej, no, no, no,
vožík še nam rosčerkotal, nože ďalej, no, no, no.
2. Zbiraj, mila, koľesočka, nože ďalej, no, no, no,
budžeš moja frajiročka, nože ďalej, no, no, no.
3. Pred Šivaka viša lance, nože ďalej, no, no, no,
bo tam dziuka ľem na tance, nože ďalej, no, no, no.
4. Pred Mižaka zatrubiľi, nože ďalej, no, no, no,
žebi kašu ňevariľi, nože ďalej, no, no, no.
5. Lem pirohi o tri rohi, nože ďalej, no, no, no,
bo ma Hanča krive nohi, nože ďalej, no, no, no.

Blatné Revištia (Zemplín)
tanečná, žartovná

♩ = 182 *rezko*

A D A h E A

Le - ce - ľi žu - ra - vi po - nad Mi - ha - ľov - ce,

A E A D A

če - kaj - ce, dzi - vo - čki, ho - ja - ja, ču - ha - ja,

A D Fis⁷ h E A

če - kaj - ce, dzi - vo - čki, po - be - ru vas gdov - ce.

1. l: Leceli žuravi ponad Mihalovce, :!
l: čakajce, dzivočki, hojaja, čuhaja,
čekaľce, dzivočki, poberu vas gdovce. :!
2. l: Gdovce še žeňil'i, gdovce pobral'i, :!
l: paradne dzivočki, hojaja, čuhaja,
paradne dzivočki na viber ostaľi. :!
3. l: Leceli žuravi, jeden ňemal pari, :!
l: ľepši gdovec mladi, hojaja, čuhaja,
ľepši gdovec mladi, jak parobok stari. :!

Centrum pro tradičnú
ľudovú kultúru

Hucovce (Zemplín)
žartovná

♩ = 90 *rezko*

Ma - la ja fra - ji - roch do - hro - ma - di dva - nac,
pri - šla bi - stra vo - da, vza - la mi jich na - ras.

1. Mala ja frajiroch dohromadi dvanac,
! : prišla bistra voda, vžala mi jich naras. :!
2. Frajirečko moja, ňevelo mam poľa,
! : ňevirobi ci še bila ručka tvoja. :!
3. Zrada je, mamičko, zrada je nademnu,
! : stanulam na kamiň, zlamal še podemnu. :!
4. Stanulam na druhi, ňi tot ňebul tuhi,
! : stanulam na treci, takoj zo mnu ľeci. :!
5. Hucovce, to valal okruhli jak taľar,
! : mam u ňim frajira, maľoval ho maľar. :!
6. Boľi me šerdečko, sama ňeznam čomu,
! : znala bi ja čomu, ňit povedzec komu. :!

♩ = 178 *rezko*Dlhé Klčovo (Zemplín)
mládenecká, k tancu *čardáš*

C

Mi - la mo - ja, dze - ší bu - la fče - ra,
ja ce hľe - dal, ňe - bu - lo ce do - ma,

d G C

ej, ja ce hľe - dal i mac ce hľe - da - la,

d G D G C

ej, ti za Du - naj hu - so - čki po - hna - la.

1. Mila moja, dze ší bula fčera,
ja ce hľedal, ňebulo ce doma,
! : ej, ja ce hľedal i mac ce hľedala,
ej, ti za Dunaj husočki pohnala. :!
2. Ti za Dunaj husočki pohnala,
dze ňerosla šídzem ročki trava,
! : ej, dze še pasla kačka i s kačecom,
ej, tam še ľubil šuhaj i z dzivčecom. :!
3. Mila moja a jaka ší blada,
či ší chora, či še ľubiš rada,
! : ej, ňechora ja, ňeľubim še rada,
ej, stojí na mňe prevelíka zrada. :!

56 Muj frajir navelo

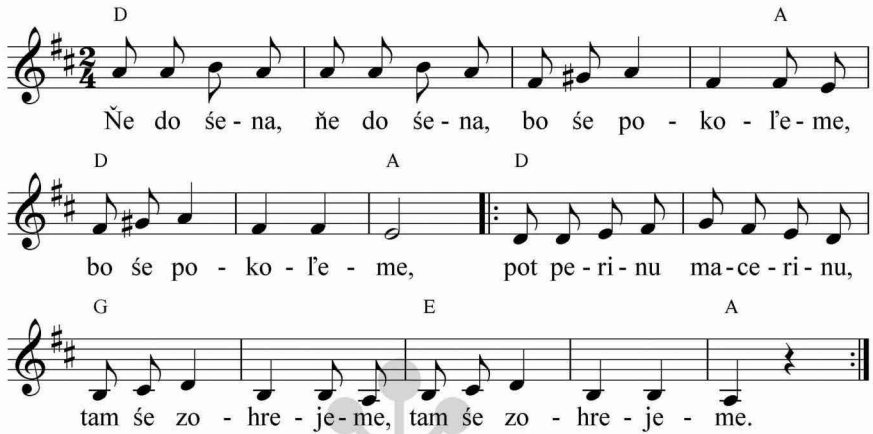
Pozdišovce (Zemplín)
k tancu karička

♩ = 180 *rezko*

Muj fra - jir na - ve - ľo, bo je ga - zdov - ski sin,
kec me pri - dze pi - tac, ta - koj mu o - tpo - vim.
Kan - tar, še - dlo i re - me - ňe,
mo - jo - ho mi - lo - ho da - ro - mne cho - dze - ňe.

Centrum pre tradičnú

1. Muj frajir navelo, bo je gazdovski sin,
kec me pridze pitac, takoj mu odpovim.
! Kantar, šedlo i remeňe,
mojoho miloho daromne chodzeňe. :!
2. Kec me pridze pitac, takoj mu odpovim,
kec ší gazdovski sin, hľedaj sebe roveň.
! Kantar, šedlo i remeňe,
mojoho miloho daromne chodzeňe. :!

♩ = 86 *mierne, krokom*Zámutov (Zemplín)
žartovná, k tancu typu *krucena*

Ňe do še - na, Ňe do še - na, bo še po - ko - ľe - me,
bo še po - ko - ľe - me, pot pe - ri - nu ma - ce - ri - nu,
tam še zo - hre - je - me, tam še zo - hre - je - me.

1. Ňe do šena, Ňe do šena,
bo še pokoleme, bo še pokoleme,
! : pot perinu macerinu,
tam še zohrejeme, tam še zohrejeme. :!
2. Ňe do prosa, Ňe do prosa,
bo tam žimna rosa, bo tam žimna rosa,
! : pot perinu macerinu,
bi ší tam virosla, bi ší tam virosla. :!

58 Ňechoce, paropci

Parchovany (Zemplín)
k tancu *karička*

$\text{♩} = 180$ *rezko*

G a D G

Ňe-cho - ce, pa - ro - pci, Ňe-cho - ce po no - ci,
naj to - to dziu - če ťpi, co ma ča - rne o - či.

G D G e A D

Ko - lo Du - na - ja, ko - lo ťi - ro - ho,

G e a D G

Ňe-cho - c, mi - li, kra - jom, bo spa - dŇeš do Ňo - ho.

1. Ňechoce, paropci, Ňechoce po noci,
naj toto dziuče ťpi, co ma čarne oči.
! Kolo Dunaja, kolo ťiroho,
Ňehoc, mili, krajom, bo spadŇeš do Ňoho. !
2. Ňeveľo ja chodzil, uš ťi zunovala,
uš ťi tot oblačok zamurovac dala.
! Kolo Dunaja, kolo ťiroho,
Ňehoc, mili, krajom, bo spadŇeš do Ňoho. !

♩ = 180 *rezko*Jovsa (Zemplín)
k tancu *karička*

C F G

Ňe - še - dňem ja na la - vo - čku spra - vdi,

C G C G C

bo bi še mi po - la - ma - ľi fal - di.

C A d

Lem ja še - dňem na jar - če - nu sla - mu,

F D G C

a tak še mi fal - di Ňe - po - la - mu.

1. Ňešedňem ja na lavočku spravdi,
bo bi še mi polamali faldi.
! Lem ja šedňem na jarčenu slamu,
a tak še mi faldi Ňepolamumu. !

2. A jaki naš prikľet poripani,
poripal ho mili z ostrohami.
! A ja naňho aňi Ňekričela,
bo ja rada, že mi ho vidzela. !

60 Oči, oči, čarne oči

Budkovce (Zemplín)
k tancu *karička*♩ = 180 *rezko*

O - či, o - či, ča - rne o - či, ňe - spa -

l' i sce ve - ľo no - ci, iš - če ve - ľo ňe - bu -

dze - ce, do - keľ chlo - pca ňe - zve - dze - ce.

1. l: Oči, oči, čarne oči, ňespaľi sce veľo noci. :|
l: išče veľo ňebudzece, dokeľ chlopca ňezvedzece. :|
2. l: Mila moja, ňemurgoci, ket ja pridzem ku ce v noci. :|
l: Dzeže bi ja murgotala, ľedvom ci še dočekala. :|

ľudovú kultúru

♩ = 110 *rezko*

Rakovec nad Ondavou (Zemplín)

k tancu *karička*

O - da - vac še bu - du, hla - si ňe - za - bu - du,
na spo-dok do la - di o - tkla-dac jich bu - du.

1. Odavac še budu, hlasi ňezabudu,
! : na spodok do ladi otkladac jich budu. !
2. A co kraši, do priskrinka,
! : žebim' ňezabudla, kedim' bula dzivka. !
3. Špivanočki mojo, keľo vas veľo znam,
! : a jak ja še odam, dzeže vas podzec mam. !
4. Vijdzem na zahumňe, na orane poľo,
! : tam ja vas pošejem, špivanočki mojo. !
5. Muj mili še piši, bo je gazdovski sin,
! : naj me pridze pitac, či mu ňeodpovim. !

62 Poslala me švekra

Rakovec nad Ondavou (Zemplín)
k tancu *karička*

♩ = 180 *rezko*

C d G C

Po - sla - la me šve - kra do ha - ju na tra - vu,

C A d G C

da - la mi pla - chci - nu ca - lu do - tar - ha - nu.

1. Poslala me švekra do haju na travu,
l: dala mi plachcinu calu dotarhanu. :|
2. Ja travi našala aš po same traki,
l: prišla ja do domu, švekra krivo patri. :|
3. Ňepať, švekro, krivo, ľem ti popať prosto,
l: u želenim haju travi Ňenaroslo. :|
4. Otkrala mi chľeba, jak z javora ľistok,
l: išče še pitala, či ja ho žim šicok. :|
5. Ňežim, švekro moja, zochabim i tebe,
l: biš mala hojscinu na tim druhim švece. :|

♩ = 186 *rezko*

Zaluřice (Zemplín)

k tancu *karička*

h h e Fis h

Sa - ma ja pa - su - ľu sa - dzi - ľa,

h E A D

sa - ma ju o - bi - rac cho - dzi - ľa,

h E A D

že - bi ľu - dze zna - ľi, že ro - bu,

D h e Fis h

že ja se - be do - ma ňe - še - dzu.

Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru

1. Sama ja pasuľu sadzila,
sama ju obirac chodzila,
! : žebi ľudze znaľi, že robu,
že ja sebe doma ňešedzu. :!
2. Sama ja jablučka zbirala,
sama jich do bečki davala,
! : naj jablučka hňiju, naj kišňu,
sama z ňich paľenku vicišňu. :!
3. Sama ja konope cahala,
sama ho do vodi mačala,
! : naj muj frajir vidzi, že robu,
že ja sebe doma ňešedzu. :!

64 Stracila ja, stracila

Bracovce (Zemplín)

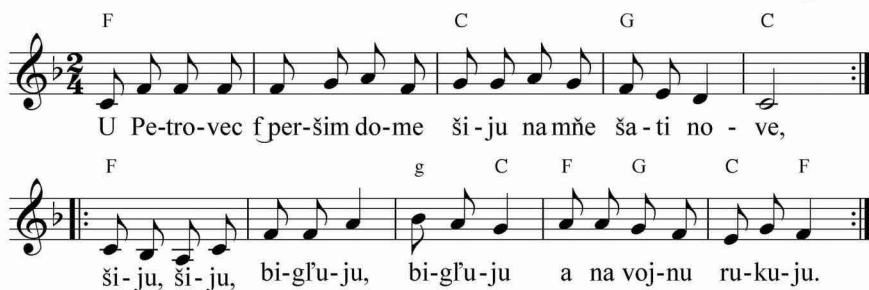
k tancu *karička*♩ = 180 *rezko*

F C F G C G C
 Stra-ci - la ja, stra-ci - la, co ja ra - da no - ší - la,
 F C F C
 stra-ci - la ja pa-cer - ki, stra-ci - la ja pa-cer - ki,
 F C A d G C G C
 stra-ci - la ja pa-cer - ki, sa-ma ňe - znam, dze čer-kl'i.

1. |: Stracila ja, stracila, co ja rada nošila, :|
 |: stracila ja pacerki, stracila ja pacerki,
 stracila ja pacerki, sama ňeznam, dze čerkl'i. :|
2. |: Čerkl'i voňi na dvore, pri ocovej komore, :|
 |: chto jich našol, naj mi da, chto jich našol, naj mi da,
 chto jich našol, naj mi da, šak ho Pan Boch požehna. :|

♩ = 108 *mierne, krokom*

Petrovce nad Laborcom (Zemplín)
regrútska

U Pe-tro-vec f per-šim do-me ši - ju na mňe ša - ti no - ve,
ši - ju, ši - ju, bi - gľu - ju, bi - gľu - ju a na voj - nu ru - ku - ju.

1. l: U Petrovec f peršim dome šiju na mňe šati nove, :!
l: šiju, šuju, bigľuju, bigľuju a na vojnu rukuju. :!
2. l: Šiju, šiju, ňemerjaju, a paropkov obl'ikaju, :!
l: šiju, šuju, bigľuju, bigľuju, už ja do vojni pujdu. :!
3. l: Jak me voňi obl'ikal'i, ocec i mac zaplakal'i, :!
l: sinu, sinu, Bože muj, Bože muj, jaki češki mund'ir tvuj. :!

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

Stakčínska Rostoka (Zemplín)
k tancu typu *karička*

♩ = 170 *rezko*

Už ňa u - hva - ri - la u Ro - sto - ci ba - ba,
bo - daj sja kur - ča - la jak u mla - ci ža - ba.

Hej, bo - daj sja kur - ča - la, ho - ja - ja, či - ha - ja,

bo - daj sja kur - ča - la jak u mla - ci ža - ba.

1. Už ňa uhvarila u Rostoci baba,
bodaj sja kurčala jak u mlaci žaba.
! Hej, bodaj sja kurčala, hojaja, čihaja,
bodaj sja kurčala jak u mlaci žaba. !
2. Spivajte, d'ivčatka, naj bude veselo,
naj sa rozveselit to rostuckoj selo.
! Ej, to rostuckoj selo, ej, na bilo zacvilo,
jak by mene za nim serce nebol'ilo. !
3. Rostucki d'ivčata šumno spivať znajut,
tu na peršuj chyži ši sobi zahrajut.
! U Rostoci dobre, u Rostoci zdravo,
lemže u Rostoci veselosti malo. !

Poruba pod Vihorlatom (Zemplín)

k tancu *karička*♩ = 190 *rezko*

V na - šej ker - ce če - rve - ne ma - ľi - ni,
 si - pa - ľi še z hu - ri do do - ľi - ni,
 jaj, Bo - že muj, chto mi jich po - zbi - ra,
 ked ja ňe - mam f Po - ru - be fra - ji - ra.

Centrum pre tradičnú

1. V našej kerce červene maľini,
 sipaľi še z huri do doľni,
 ľ: jaj, Bože muj, chto mi jich pozbira,
 ked ja ňemam f Porube frajira. :!

2. Ja, Bože muj, ňbudzem še starjac,
 ŧumnať dziuka, frajira budu mac,
 ľ: ŧumnať dziuka i ňvesta budu,
 horŧoho ja ľubovac ňbudu. :!

Trhovište (Zemplín)
k tancu karička

♩ = 182 *rezko*

h Fis h

Zla - ma - li še mli - na - ro - vi hra - bl'e,

h e A D

te - ras cho - dzi, pla - če po za - hra - dze,

e Fis A D G

h'le - dal vun jich dva ro - čki i dva dñi,

e Fis h

na - ko - ñec jich Ci - ga - ñi u - kra - dñi.

Centrum pre tradičnú

1. Zlamali še mlinarovi hrabl'e,
teras chodzi, plače po zahradze,
! h'ledal vun jich dva ročki i dva dñi,
nakoñec jich Cigañi ukradli. !
2. Ukradli jich na svojo hušlički,
zrobili z ñich na basu koľički,
! zo železa noški na cimbaľe,
teras pačce, jak še jim to hraje. !
3. Zatancujem sebe ja vešelo,
zahraj, Cigan, bi še ñešedzelo,
! zahraj Cigan, na toti strunočki,
naj ñešedza z Tarhoviš dzivočki. !

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

Centrum pre tradičnú
ľudovú kultúru

9 788071 213222
ISBN 978-80-7121-322-2